

ЗВІТ
ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ ІРПІНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
НА 2022 РІК
ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
НА 2023-2024 РОКИ

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ІРПІНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2022 РІК ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ НА 2023-2024 РОКИ

Грудень 2021

Документ було підготовлено в рамках розробки проєкту Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки

Підстава для розробки:

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»

Замовник звіту:

*ІРПІНСЬКА МІСЬКА РАДА
БУЧАНСЬКИЙ РАЙОН
КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ*

Виконавець звіту:

*Фізична особа –підприємець
Голубцов Олександр Григорович*

Редакція звіту про СЕО:

Редакція №1

Авторський колектив:

*кандидат географічних наук,
фізична географія та геоекологія,
ландшафтне планування, ГІС
Голубцов О. Г.*

*доктор економічних наук,
економіка природокористування
та охорони навколишнього середовища
Сакаль О.В.*

*кандидат географічних наук,
фізична географія та геоекологія,
Купач Т.Г.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1. Зміст та основні цілі Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки, його зв'язок з іншими документами державного планування.....	6
1.1. Зміст і основні цілі документу Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки.....	6
1.2. Зв'язок Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки з іншими документами державного планування.....	7
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностичні зміни цього стану, якщо Програма соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки не буде затверджено.....	13
2.1. Характеристика поточного стану довкілля.....	13
2.1.1. Характеристика компонентів природи.....	13
2.1.1.1. Геологія та рельєф.....	13
2.1.1.2. Клімат та атмосферне повітря.....	14
2.1.1.3. Поверхневі та підземні води.....	18
2.1.1.4. Ґрунти.....	19
2.1.1.5. Флора, фауна, біорізноманіття.....	20
2.1.1.6. Ландшафти та культурна спадщина.....	22
2.1.2. Природно-заповідний фонд.....	23
2.1.3. Здоров'я населення.....	26
2.2. Прогностичні зміни стану навколишнього середовища, якщо Програма соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки не буде затверджено.....	30
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу.....	33
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом.....	35
4.1. Стан атмосферного повітря.....	35
4.2. Екологічна ситуація в галузі водокористування.....	36
4.3. Екологічна ситуація в галузі землекористування та стан ґрунтів.....	38
4.4. Проблеми утворення та накопичення відходів.....	39
4.5. Чинники впливу на стан здоров'я та захворюваність населення.....	42

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час її підготовки.....	43
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових, постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.....	46
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки.....	55
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення.....	57
8.1. Альтернативи для планувальних рішень.....	57
8.2. Опис методичних підходів.....	58
8.3. Перелік проблемних питань.....	58
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки, у тому числі для здоров'я населення.....	59
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.....	60
РЕЗЮМЕ.....	61

ВСТУП

З 12 жовтня 2018 року в Україні введено в дію Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку», який визначає необхідність здійснення процедури стратегічної екологічної оцінки для документів державного планування у встановленому законодавством порядку. Стратегічна екологічна оцінка (далі – СЕО) – процедура визначення, опису та оцінювання можливих негативних наслідків виконання та реалізації документів державного планування (далі – ДДП) для довкілля. Метою СЕО є забезпечення високого рівня захисту навколишнього середовища, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, сприяння інтеграції екологічних міркувань і підготовку документів державного планування з метою досягнення сталого розвитку. Це системний та комплексний інструмент оцінки, який підтримує та інформує про процес прийняття управлінських рішень суб'єктами діяльності які можуть мати можливі екологічні наслідки. В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки. Відповідно до ст. 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» з 1 січня 2020 року стратегічна екологічна оцінка повинна здійснюватися для програм економічного і соціального розвитку.

Об'єктом даної СЕО є Програма соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки (далі Програма), яка є документом державного планування місцевого рівня. СЕО здійснювалася паралельно із підготовкою Програми.

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки розроблена на основі аналізу соціально-економічної ситуації в місті Ірпені та селах Михайлівка-Рубежівка, Забуччя, Козинці та Діброва за попередній 2021 рік, визначення зовнішніх і внутрішніх чинників, які стримують розвиток та шляхів їх подолання, а також **напрямків та пріоритетів соціально-економічного розвитку міста та сіл** на найближчі три роки. Реалізація Програми спрямована на створення сприятливих умов для підвищення ділової активності суб'єктів господарювання, збільшення бюджетних надходжень та доходів населення, розвитку соціальної інфраструктури, вирішення екологічних проблем громади.

Стратегічна екологічна оцінка Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Редакція СЕО – даний звіт є результатом проведення етапу № 1 та 2, здійснення стратегічної екологічної оцінки, відповідно до ст. 9 ЗУ «Про стратегічну екологічну оцінку»

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ІРПІНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2022 РІК ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ НА 2023-2024 РОКИ, ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

1.1. ЗМІСТ І ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТУ ПРОГРАМИ

Метою Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік є поліпшення умов життєдіяльності громадян на основі розвитку економіки як базису для підвищення рівня зайнятості, зростання доходів населення, зниження рівня інфляції через розширення пропозиції товарів і послуг; підвищення стандартів життя, розвиток людського і соціального капіталу шляхом поліпшення якості та більшої доступності освіти і медичного обслуговування, підвищення дієвості і стабільності соціального захисту громадян; покращення стану навколишнього природного середовища та забезпечення екологічно збалансованого використання природних ресурсів; створення більш прийнятних умов для ведення підприємницької діяльності шляхом утвердження на практиці верховенства права; зменшення втручання держави в економіку; удосконалення податкової системи з урахуванням досвіду проведення податкової реформи; налагодження державно-приватного партнерства та створення ефективних стимулів для інвесторів; відновлення довгострокового кредитування реального сектору економіки та домогосподарств; підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товарів та послуг, нарощення їх експорту та створення умов для імпортозаміщення.

Досягнення цієї мети передбачає реалізацію таких **пріоритетних напрямів** соціально-економічного та культурного розвитку м. Ірпінь та сіл Михайлівка-Рубежівка, Забуччя, Козинці та Діброва та відповідних ним завдань:

- **у соціальній сфері:**
 - забезпечення послідовного та стійкого зростання показників, які характеризують рівень життя населення міста та, в першу чергу, збільшення грошових доходів населення,
 - підвищення рівня соціальних стандартів і якості послуг, що безпосередньо надаються населенню;
Основні завдання та заходи за цими пріоритетними напрямками відносяться до зайнятості населення та ринку праці, грошових доходів населення, соціального захисту населення, демографічного розвитку, підтримки сім'ї та молоді
- **у гуманітарній сфері:**
 - створення в громаді необхідних умов для збереження і зміцнення репродуктивного здоров'я населення, підтримки молоді, захисту інвалідів та людей похилого віку,
 - забезпечення розвитку освіти, спорту, культури, відпочинку;
Основні завдання та заходи за цими пріоритетними напрямками відносяться до охорони здоров'я, освіти, культури і туризму, фізичної культури і спорту.
- **у реальному секторі економіки:**
 - створення умов для поступового перетворення господарського комплексу у високоефективну систему, спрямовану на забезпечення стабільного зростання обсягів виробництва,

- о створення сприятливого ринкового середовища, та стимулювання інвестиційно-інноваційного перетворення, сприяння розвитку малого підприємництва;

Основні завдання та заходи за цими пріоритетними напрямками відносяться до промисловості, транспорту, зв'язку, розвитку споживчого ринку та сфери послуг, інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності, фінансових ресурсів, а також регуляторної політики та розвитку підприємництва.

- **у сфері житлово-комунальних послуг:**

- о забезпечення підвищення ефективності тарифної та енергозберігаючої політики;
- о удосконалення системи управління та розвиток конкурентного середовища в галузі, реконструкції і модернізації систем тепло-, водопостачання та водовідведення,
- о активізація роботи щодо створення об'єднань співвласників багатоквартирних житлових будинків, як основних замовників житлово-комунальних послуг,
- о обладнання житлових будинків засобами обліку обсягів наданих послуг;
- о оновлення парку комунального транспорту, машин та дорожньої техніки;

Основні завдання та заходи за цими пріоритетними напрямками відносяться до житлово-комунального господарства, містобудування та архітектури

- **у сфері охорони навколишнього середовища:**

- о екологічне оздоровлення довкілля,
- о розвиток рекреації.

Основні завдання та заходи за цими пріоритетними напрямками відносяться до природокористування та безпека життєдіяльності, туризму

1.2. ЗВ'ЯЗОК ПРОГРАМИ З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Зміст та основні цілі Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки відповідають завданням, заходам програм і результативним показникам низки документів державного планування. Аналіз взаємозв'язку пріоритетних напрямків соціально-економічного та культурного розвитку Програми та основних документів державного планування представлена у таблиці 1.1. Загалом зміст та основні цілі Програми відповідають завданням, заходам програм і результативним показникам таким документам державного планування як Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки¹; Стратегія розвитку Київської області на 2021–2027 рр.²; План заходів з реалізації у 2021–2023 роках Стратегії розвитку Київської області на 2021–2027 роки³, План заходів з реалізації у 2021 – 2023 роках Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки⁴, Програма соціально-економічного та культурного розвитку Київської області на 2022 рік; Державній програмі стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020–2022 роки⁵.

¹ Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695

² Стратегія розвитку Київської області на 2021–2027 роки, схвалена Розпорядженням голови Київської обласної державної адміністрації від 29.11.2019 № 695

³ План заходів з реалізації у 2021–2023 роках Стратегії розвитку Київської області на 2021–2027 роки, затвердженого рішенням Київської обласної ради від 22.06.2020 № 858-35-VII.

⁴ <http://koda.gov.ua/normdoc/pro-skhvalennya-proiektu-planu-zakhodiv-z/>

⁵ Державна програма стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020–2022 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 27 травня 2020 р. № 534

Таблиця 1.1 – Аналіз відповідності і взаємозв'язку пріоритетних напрямків соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади цілям основних документів державного планування

Пріоритетні напрямки соціально-економічного та культурного розвитку Програми	Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки	Стратегія розвитку Київської області на 2021–2027 рр. та План заходів з реалізації у 2021–2023 роках Стратегії розвитку Київської області на 2021–2027 роки	План заходів з реалізації у 2021 – 2023 роках Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки	Програма соціально-економічного та культурного розвитку Київської області на 2022 рік	Державна програма стимулювання економіки для подолання негативних наслідків COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020–2022 роки
	Пов'язані цілі	Пов'язані стратегічні і операційні цілі	Пов'язані програми та напрями	Пов'язані напрями і завдання	Пов'язані цілі
1. Соціальна сфера					
- забезпечення послідовного та стійкого зростання показників, які характеризують рівень життя населення міста та, в першу чергу, збільшення грошових доходів населення	I. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах	1. Розвиток людського потенціалу, наближення якості життя до європейських стандартів: 2. Підвищення конкурентоспроможності економіки регіону: 4. Сталий розвиток територій населених пунктів і громад. 4.1. Розвиток територій в інтересах територіальних громад.	Програма 1. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ, НАБЛИЖЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ. Напрямок 1.5. Створення умов для якісного, комфортного та безпечного життя людей	2.1. Розвиток людського потенціалу. 2.1.3. Розвиток культурного та духовного середовища, збереження та популяризація культурної спадщини 2.1.6. Створення умов для якісного, комфортного та безпечного життя людей 2.1.6.6. Розвиток ринку праці для підвищення рівня зайнятості населення	забезпечення безпечного функціонування економіки; створення робочих місць і розвиток ринку праці
- підвищення рівня соціальних стандартів і якості послуг, що безпосередньо надаються населенню	I. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах. III. Розбудова ефективного багаторівневого врядування	1. Розвиток людського потенціалу, наближення якості життя до європейських стандартів	Програма 1. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ, НАБЛИЖЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ. Напрямок 1.5. Створення умов для якісного, комфортного та безпечного життя людей	2.1. Розвиток людського потенціалу. 2.1.6. Створення умов для якісного, комфортного та безпечного життя людей	створення робочих місць і розвиток ринку праці; заходи щодо розумного регулювання економічної діяльності: забезпечення ефективних адміністративних заходів; врегулювання трудового і податкового законодавства; ефективного державного нагляду (контролю); інші заходи
2. Гуманітарна сфера					
- створення в місті необхідних умов для збереження і зміцнення репродуктивного здоров'я	I. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та	1. Розвиток людського потенціалу, наближення якості життя до європейських стандартів:	Програма 1. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ, НАБЛИЖЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ДО	2.1. Розвиток людського потенціалу. 2.1.1. Якісна освіта для всіх 2.1.2. Охорона здоров'я та	заходи, спрямовані на стимулювання розвитку сектору надання послуг населенню: підтримка сфери культури та

Пріоритетні напрямки соціально-економічного та культурного розвитку Програми	Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки	Стратегія розвитку Київської області на 2021–2027 рр. та План заходів з реалізації у 2021–2023 роках Стратегії розвитку Київської області на 2021–2027 роки	План заходів з реалізації у 2021 – 2023 роках Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки	Програма соціально-економічного та культурного розвитку Київської області на 2022 рік	Державна програма стимулювання економіки для подолання негативних наслідків COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020–2022 роки
	Пов'язані цілі	Пов'язані стратегічні і операційні цілі	Пов'язані програми та напрями	Пов'язані напрями і завдання	Пов'язані цілі
населення, підтримки молоді, захисту інвалідів та людей похилого віку	просторовому вимірах	1.2. Охорона здоров'я та здоровий спосіб життя людей. 1.5. Створення умов для якісного, комфортного та безпечного життя людей.	ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ. Напрямок 1.5. Створення умов для якісного, комфортного та безпечного життя людей	здоровий спосіб життя людей 2.1.2.2. Розвиток фізичної культури та спорту 2.1.6. Створення умов для якісного, комфортного та безпечного життя людей 2.1.6.1. Розвиток молодіжної інфраструктури, підтримка соціальних проєктів з розвитку молоді, її національно-патріотичного виховання	креативних індустрій; індустрії гостинності
- забезпечення розвитку освіти, спорту, культури, відпочинку	I. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах III. Розбудова ефективного багаторівневого врядування	1. Розвиток людського потенціалу, наближення якості життя до європейських стандартів: 1.1. Якісна освіта для всіх. 1.2. Охорона здоров'я та здоровий спосіб життя людей. 1.3. Розвиток культурного і духовного середовища, збереження і популяризація культурної спадщини.	Програма 1. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ, НАБЛИЖЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ. Напрямок 1.1. Якісна освіта для всіх Напрямок 1.2. Охорона здоров'я та здоровий спосіб життя людей Напрямок 1.3. Розвиток культурного і духовного середовища, збереження і популяризація культурної спадщини	2.1. Розвиток людського потенціалу. 2.1.1. Якісна освіта для всіх 2.1.2. Охорона здоров'я та здоровий спосіб життя людей 2.1.2.2. Розвиток фізичної культури та спорту	заходи, спрямовані на стимулювання розвитку сектору інформаційно-комунікаційних технологій: стимулювання модернізації та поліпшення доступу до інфраструктури і т.ін.
3. Реальний сектор економіки					
- створення умов для поступового перетворення господарського комплексу у високоефективну систему, спрямовану на забезпечення стабільного зростання обсягів виробництва	II. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів	2. Підвищення конкурентоспроможності економіки регіону: 2.1. Розвиток видів промислової діяльності з високою доданою вартістю. 2.2. Розвиток високотехнологічного сільськогосподарського виробництва.	Програма 2. ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ Напрямок 2.1. Розвиток видів промислової діяльності з високою доданою вартістю Напрямок 2.2. Розвиток високотехнологічного	2.2. Підвищення конкурентоспроможності економіки регіону 2.2.1. Розвиток промислового потенціалу 2.2.2. Розвиток високотехнологічного сільськогосподарського виробництва 2.2.4. Сприяння покращенню	забезпечення безпечного функціонування економіки; підтримка галузей економіки і захист їх товарів, робіт та / або послуг від їх імпорتنих альтернатив, які постачаються на територію України, з урахуванням міжнародних

Пріоритетні напрямки соціально-економічного та культурного розвитку Програми	Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки	Стратегія розвитку Київської області на 2021–2027 рр. та План заходів з реалізації у 2021–2023 роках Стратегії розвитку Київської області на 2021–2027 роки	План заходів з реалізації у 2021 – 2023 роках Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки	Програма соціально-економічного та культурного розвитку Київської області на 2022 рік	Державна програма стимулювання економіки для подолання негативних наслідків COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020–2022 роки
	Пов'язані цілі	Пов'язані стратегічні і операційні цілі	Пов'язані програми та напрями	Пов'язані напрями і завдання	Пов'язані цілі
			сільськогосподарського виробництва Програма 3. РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ (НА ЗАСАДАХ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ) Напрямок 3.1. Розвиток інноваційної екосистеми	інвестиційного клімату	договорів та зобов'язань України; підтримка економіки за функціональними напрямками: підтримка малого та середнього бізнесу; забезпечення доступу до ринків; розумного регулювання; створення інфраструктури розвитку малого та середнього бізнесу
- створення сприятливого ринкового середовища, та стимулювання інвестиційно-інноваційного перетворення, сприяння розвитку малого підприємництва	II. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів	2. Підвищення конкурентоспроможності економіки регіону: 2.1. Розвиток видів промислової діяльності з високою доданою вартістю. 2.2. Розвиток високотехнологічного сільськогосподарського виробництва.	Програма 2. ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ Напрямок 2.3. Створення умов для пріоритетного розвитку малого та середнього підприємництва	2.2.3. Створення умов для розвитку малого та середнього підприємництва	забезпечення безпечного функціонування економіки; підтримка галузей економіки і захист їх товарів, робіт та / або послуг від їх імпортованих альтернатив підтримка економіки за функціональними напрямками: підтримка малого та середнього бізнесу; забезпечення доступу до ринків; розумного регулювання; створення інфраструктури розвитку малого та середнього бізнесу
4. Сфера житлово-комунальних послуг					
- забезпечення підвищення ефективності тарифної та енергозберігаючої політики	II. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів	1. Розвиток людського потенціалу, наближення якості життя до європейських стандартів: 1.4. Забезпечення населення якісними комунальними послугами.	Програма 1. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ, НАБЛИЖЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ. Напрямок 1.4. Забезпечення населення якісними комунальними послугами	2.1.4. Забезпечення населення якісними комунальними послугами 2.1.5. Підвищення рівня енергоефективності 2.4. Сталий розвиток територій населених пунктів і громад 2.4.2. Містобудівна діяльність	заходи, спрямовані на стимулювання розвитку енергетичного сектору: забезпечення енергонезалежності та сталого розвитку енергетичної системи; фінансової стабільності системи в умовах кризи; прозорості ринкових відносин; інші заходи

Пріоритетні напрямки соціально-економічного та культурного розвитку Програми	Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки	Стратегія розвитку Київської області на 2021–2027 рр. та План заходів з реалізації у 2021–2023 роках Стратегії розвитку Київської області на 2021–2027 роки	План заходів з реалізації у 2021 – 2023 роках Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки	Програма соціально-економічного та культурного розвитку Київської області на 2022 рік	Державна програма стимулювання економіки для подолання негативних наслідків COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020–2022 роки
	Пов'язані цілі	Пов'язані стратегічні і операційні цілі	Пов'язані програми та напрями	Пов'язані напрями і завдання	Пов'язані цілі
- удосконалення системи управління та розвиток конкурентного середовища в галузі реконструкції і модернізації систем тепло-, водопостачання та водовідведення	II. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів	1. Розвиток людського потенціалу, наближення якості життя до європейських стандартів: 1.4. Забезпечення населення якісними комунальними послугами. 1.6. Екологічна безпека та охорона навколишнього природного середовища.	Напрямок 1.4. Забезпечення населення якісними комунальними послугами	2.1.5. Підвищення рівня енергоефективності 2.1.6.7. Модернізація соціальної інфраструктури та житлове будівництво	заходи, спрямовані на стимулювання розвитку енергетичного сектору: забезпечення енергонезалежності та сталого розвитку енергетичної системи; фінансової стабільності системи в умовах кризи; прозорості ринкових відносин; інші заходи
- активізація роботи щодо створення об'єднань співвласників багатоквартирних житлових будинків, як основних замовників житлово-комунальних послуг	II. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів	1. Розвиток людського потенціалу, наближення якості життя до європейських стандартів: 1.4. Забезпечення населення якісними комунальними послугами.	Напрямок 1.4. Забезпечення населення якісними комунальними послугами	2.1.6.7. Модернізація соціальної інфраструктури та житлове будівництво	
- обладнання житлових будинків засобами обліку обсягів наданих послуг	II. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів	1. Розвиток людського потенціалу, наближення якості життя до європейських стандартів: 1.4. Забезпечення населення якісними комунальними послугами.	Напрямок 1.4. Забезпечення населення якісними комунальними послугами	2.1.6.7. Модернізація соціальної інфраструктури та житлове будівництво	
- оновлення парку комунального транспорту, машин та дорожньої техніки	II. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів	4. Сталий розвиток територій населених пунктів і громад. 4.2 Розвиток дорожньої та транспортної інфраструктури регіону. 4.2.5. Впровадження екологічно чистих видів транспорту.	Напрямок 4.2. Розвиток дорожньої та транспортної інфраструктури регіону	2.4. Сталий розвиток територій населених пунктів і громад 2.4.3. Надання якісних послуг з перевезення пасажирів 2.4.4. Розвиток дорожнього господарства	заходи, спрямовані на стимулювання розвитку транспортного сектору
5. Охорона навколишнього середовища					

Пріоритетні напрямки соціально-економічного та культурного розвитку Програми	Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки	Стратегія розвитку Київської області на 2021–2027 рр. та План заходів з реалізації у 2021–2023 роках Стратегії розвитку Київської області на 2021–2027 роки	План заходів з реалізації у 2021 – 2023 роках Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки	Програма соціально-економічного та культурного розвитку Київської області на 2022 рік	Державна програма стимулювання економіки для подолання негативних наслідків COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020–2022 роки
	Пов'язані цілі	Пов'язані стратегічні і операційні цілі	Пов'язані програми та напрями	Пов'язані напрями і завдання	Пов'язані цілі
- екологічне оздоровлення довкілля	I. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах	1. Розвиток людського потенціалу, наближення якості життя до європейських стандартів: 1.6. Екологічна безпека та охорона навколишнього природного середовища	Напрямок 1.6. Екологічна безпека та охорона навколишнього природного середовища	2.1.7. Екологічна безпека, удосконалення системи поводження з твердими побутовими відходами	
- розвиток рекреації	I. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах	1. Розвиток людського потенціалу, наближення якості життя до європейських стандартів: 1.6. Екологічна безпека та охорона навколишнього природного середовища. 1.6.4. Розвиток екомережі та рекреаційних зон. 2. Підвищення конкурентоспроможності економіки регіону: 2.4. Розвиток туризму та рекреації.	Напрямок 2.4. Розвиток туризму та рекреації	2.2. Підвищення конкурентоспроможності економіки регіону 2.2.6. Розвиток туристичного потенціалу	

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ПРОГРАМА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ІРПІНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2022 РІК ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ НА 2023-2024 РОКИ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНА

Ірпінська міська об'єднана територіальна громада входить до складу Бучанського району Київської області за чинним на 2020 рік адміністративним устроєм України⁶. Розташований Бучанський район на північному заході Київської області та межує із Вишгородським та Фастівським районами Київської області, Коростенським, Житомирським районами Житомирської області. З містом Київ має спільну границю на сході. Ірпінська міська об'єднана територіальна громада розташована на крайньому сході Бучанського району в долині р. Ірпінь. Має площу 117,3 км². Населення громади складає – 67.19 тис. осіб (міське населення – 60084, сільське - 7104). До складу територіальної громади входять місто Ірпінь, с. Козинці, с. Михайлівка-Рубежівка, с. Діброва та с. Забуччя⁷.

2.1. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ

2.1.1. ХАРАКТЕРИСТИКА КОМПОНЕНТІВ ПРИРОДИ

2.1.1.1. ГЕОЛОГІЯ ТА РЕЛЬЄФ

Розташування території Ірпінської міської територіальної громади в північно-західній частині Київської області, що відповідає Українському щиту і його північно-східному схилу до Дніпровсько-Донецької западини, визначає особливості геолого-геоморфологічної будови території міської громади. Український кристалічний щит складений докембрійськими породами, гранітами і гнейсами. В перехідній зоні щита до Дніпровсько-Донецької западини поширені палеозойські відклади пермської системи, а також всіх трьох систем мезозою (тріас, юра, крейда) та кайнозою (палеоген, неоген, антропоген). Територія Ірпінської МТГ вкрита зандровими пісками, що сформовані внаслідок існування Дніпровського покривного льодовика. Зандрові піски мають водно-льодовикове походження. Гірські породи, які поширені в зандровому районі Київської області є досить різноманітними і характеризуються надзвичайною непостійністю як у вертикальному, так і горизонтальному напрямках: піски, супіски, які включають в себе значну кількість валунів, суглинки та глина (в окремих урочищах зандрової рівнини серед пісків збереглися напіврозмиті залишки морени). Зандрові піски відносяться до четвертинних відкладів власне як і алювіальні (річкові) відклади в долині р. Ірпінь та її притоків. На заплавної терасі р.Ірпінь, р.Буча та їхніх притоків алювіальні піски мають значну потужність. В межах надзаплавної тераси, як і на заплаві, алювіальні піски підстеляються флювіогляціальними відкладами (також пісками), серед яких в окремих місцях спостерігаються проверстки суглинків, болотного мергелю та глин. Потужність алювіальних та флювіогляціальних відкладів пісків другої тераси коливається в значних межах⁸. Алювіальні та флювіогляціальні піски в ряді місць лежать на розмитій поверхні відкладів третинного періоду (палеоген-неогенового) пісків бучакського ярусу.

⁶ <https://atu.decentralization.gov.ua/>

⁷ Розпорядження Кабінет міністрів України “Про затвердження перспективного плану формування територій громад Київської області”

⁸ В.С. Гаврилук, И.О. Речмедін Природа Києва и его окрестностей. К.: Вид-во Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. 1956, с.69

На формування сучасного рельєфу території Ірпінської МТГ вплинула складність палеогеографічних умов території і, особливо, впродовж останнього неоген-антропогенового етапу її розвитку та прояв сучасних геоморфологічних процесів в межах різних морфоструктур, обумовили різноманітність її морфоскульптурних геоморфологічних утворень: дюнного та кучугурного рельєфу зандрових полів, широка і низька заплавна тераса Ірпеня. Для орографічної поверхні території громади не є характерними помітні коливання висот. В середньому значення висот фіксуються на позначці 190 м над рівнем моря. Мінімальні ж абсолютні висоти фіксуються в долині річки Ірпін та її приток, де понижуються до 105-119 м.

В орографічному відношенні територія Ірпінської міської територіальної громади відноситься до Поліської низовини, яка представляє собою, на цій ділянці, моренні, моренно-зандрові хвилясті місцями з горбистим (кучугури, дюни, піщані вали, горби, пасма висотою до 20-30 м над оточуючою місцевістю) рельєфом акумулятивні низовини та зандрові хвилясті, ускладнені горбистим рельєфом (дюни, кучугури, піщані вали, горби, пасма висотою до 20-30 м над оточуючою місцевістю) акумулятивні низовини. Яружно-балкова мережа не розвинена, глибина вертикального розчленування поверхні зрідка сягає 50 м.

Зандрові і моренно-зандрові рівнини зайняті значними за площею і нерідко заболоченими межиріччями. Також, геоморфологія міської територіальної громади ускладнена акумулятивними алювіальними та терасованими річковими долинами Ірпеня та його приток. Річкові долини мають порівняно незначну глибину врізання і характеризуються розвитком широких акумулятивних терас. Днища долин широкі та пласкі і заболочені. В будові акумулятивних терас річок спостерігається збільшення товщини алювіальних відкладів. Поверхня характеризується наявністю численних стариць, піщаних прируслових валів та грив, заплачних озер, заболочених ділянок. Складена заплавна тераса алювіальними відкладами, товща яких досягає 15-20 м.

Сучасний рельєф території Ірпінської міської територіальної громади відзначається антропогенними трансформаціями, які спрямовані в напрямках вирівнювання (зрізання товщі ґрунтових мас, згладжування схилів поверхонь, засипка та спланування яружно-балкових комплексів, каналізування русел тощо), утворення порожнин та підвищень (намивання, видобування товщі ґрунтових мас тощо). Потрібно зауважити що природний рельєф території громади ускладнений антропогенними формами: кар'єри, відвали, траншеї торфодобування, канали меліоративних систем, будівничі котловани, виїмки ґрунту та розрізи, оборонних валів, дамби та вали, дорожні насипи, кургани, ложа водосховищ, ставків та ін.

2.1.1.2. КЛІМАТ ТА АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ

За даними багаторічних досліджень Українського гідрометеорологічного інституту ДСНС клімат території Ірпінської МТГ є помірно континентальним, м'яким, з достатньою вологістю. Зима тривала, порівняно тепла, а літо – достатньо тепле й вологе. Клімат даної території формується під впливом інтенсивного західного (Атлантичного) переносу повітряних мас.

Для даної території характерні підвищена вологість, помірні температури та достатня кількість атмосферних опадів. Взимку, періодичні вторгнення мас арктичного та сибірського холодного повітря приносять похолодання та суху погоду, яка встановлюється з листопаду до кінця березня. Цей період також характеризується, в цілому, стійким сніговим покривом, що формується з грудня по березень.

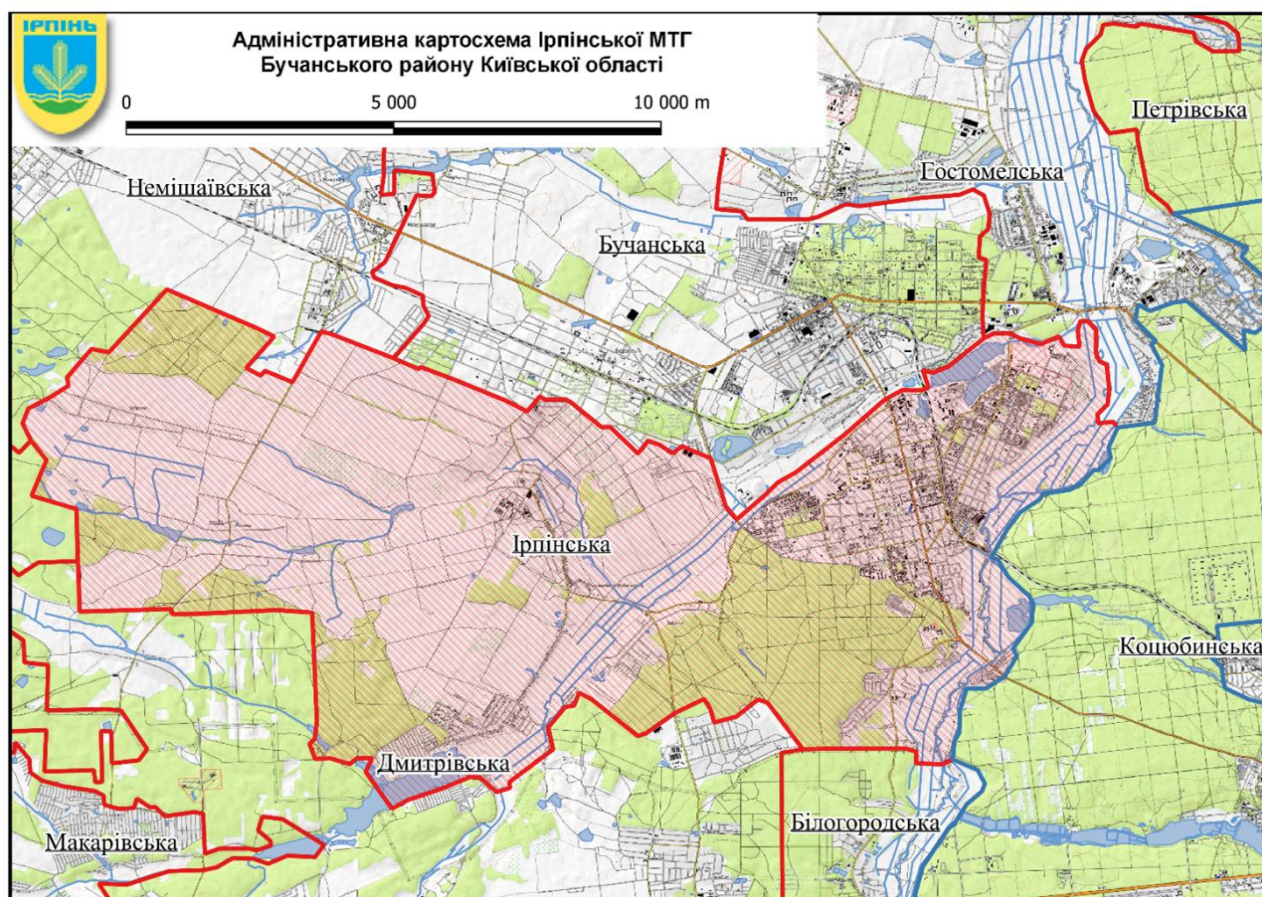

Рисунок 2.1. Територіальне положення Ірпінської МТГ

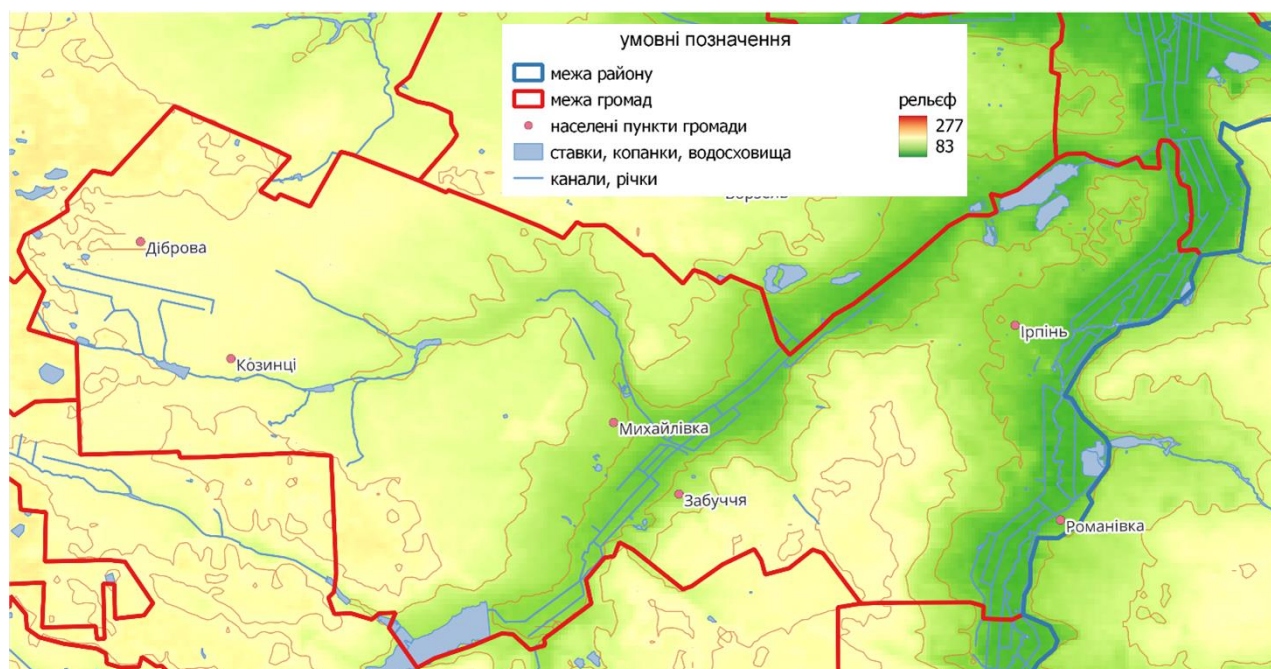

Рисунок 2.2. Гіпсометрична карта території Ірпінської МТГ

Кількість днів із температурами нижче 0°C може сягати 88.7. Також, для Ірпінської МТГ характерні часті відлиги (пов'язані із втручанням теплих повітряних мас Атлантики) та ожеледиця. Взимку переважають західні вітри. Весна не стійка, із значними амплітудами добових температур, заморозками. Літо продовжується із травня по вересень із максимумами середньомісячних температур та опадів (для липня – (+20,5°C), для червня - 82 мм). В ці пори року переважають західні, північно-західні та північні вітри. Осінь суха та коротка із переважанням південних вітрів. Кількість днів із температурами вище 0°C може становити 276.4.

У цілому кліматичні показники області є комфортними щодо розвитку рекреації та в цілому сприятливими для оздоровчо-лікувальних видів. Так, теплий період року характеризується переважанням комфортних погод, що сприяють організації літніх видів відпочинку та лікування. Тривалий купальний сезон (червень-серпень) та сприятливий термічний режим води у теплий період сприяє організації відпочинку на берегах річок, озер, водосховищ. Комфортність температур зумовлюються також наявністю лісових насаджень, що є значущим чинником формування мікроклімату місцевості. Обмежуючими зимовий відпочинок кліматичними особливостями є часті відлиги, тумани. За останній час внаслідок кліматичних змін спостерігається зменшення кількості днів із опадами (твердими), що впливає на недостатність, для зимових спортивних занять, висоти снігового покриву.

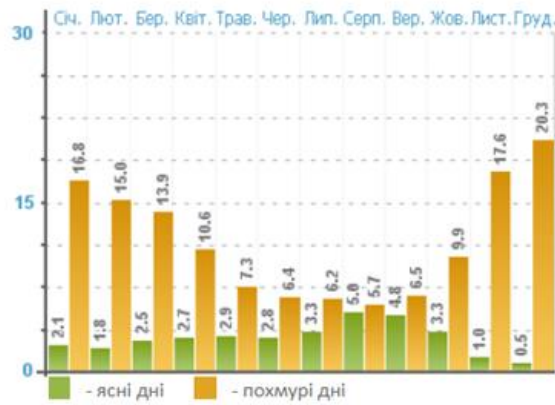
Із несприятливих атмосферних явищ, які можуть негативно впливати на розвиток території, відмітимо тумани, хуртовини, грози, ранньовесняні заморозки, утворення льодової кірки та ожеледиця.

Характер земної поверхні, зокрема, лісовкриті ділянки, наявність акваторій водних об'єктів, забудови та дорожньої інфраструктури мають значний вплив на формування мікрокліматів. Вплив акваторії річки Ірпін на формування особливостей місцевого клімату простежується по всій його долині, причому не тільки над самим водним плесо, але й на обох берегах долини. Для літнього періоду його можна охарактеризувати таким чином: над водною поверхнею вдень відбувається зниження температури повітря на 1-2°C, а вночі підвищення на цю ж величину. Такий вплив водної поверхні на температуру повітря призводить до зменшення її добового ходу, внаслідок чого середні місячні температури за теплий період по всій долині річки будуть практично однаковими, незважаючи на значні відмінності в розподілі температури по долині в окремі строки. При безхмарній тихій погоді між водною поверхнею Ірпеню і схилами правого берега в ряді випадків формується місцева циркуляція, яка вдень напрямлена від Ірпеню на берег, а вночі – з берега на водну поверхню.

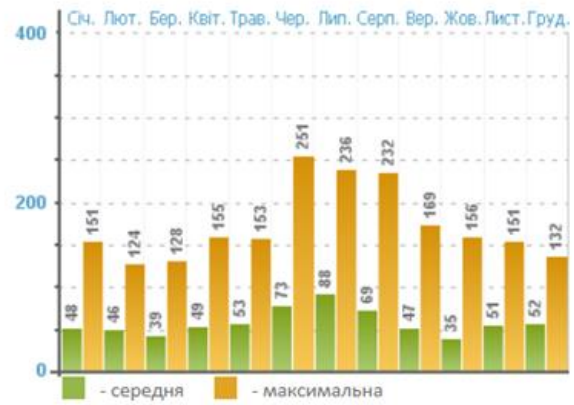
Аналіз основних метеопоказників клімату (метеостанція Київ) за даними Українського гідрометричного центру (рисунки 2.3. і 2.4.) ⁹.

⁹ https://meteo.gov.ua/ua/34208/climate/climate_stations/32/6/

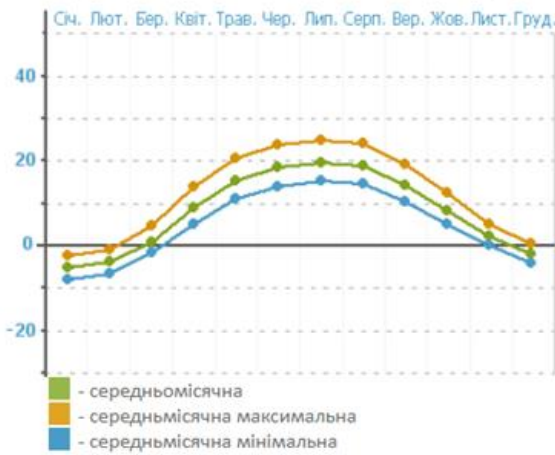
ЧИСЛО ЯСНИХ І ПОХМУРИХ ДНІВ ЗА ЗАГАЛЬНОЮ ТА НИЖНЬОЮ ХМАРНІСТЮ

СЕРЕДНЯ МІСЯЧНА І МАКСИМАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ОПАДІВ (мм) З ПОПРАВКАМИ НА ЗМОЧУВАННЯ

СЕРЕДНЯ МІСЯЧНА І РІЧНА ТЕМПЕРАТУРА ПОВІТРЯ (°C)

ЧИСЛО ДНІВ ІЗ РІЗНОЮ КІЛЬКІСТЮ ОПАДІВ

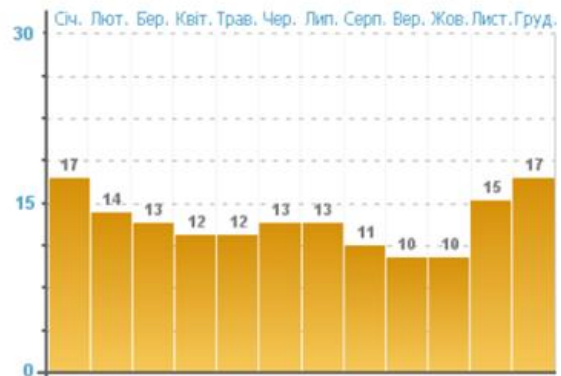

Рисунок 2.3. Метеорологічні показники температури повітря, хмарності, опадів по метеостанції Київ за багаторічний період

ПОВТОРЮВАНІСТЬ (%) НАПРЯМУ ВІТРУ ТА ШТИЛЮ

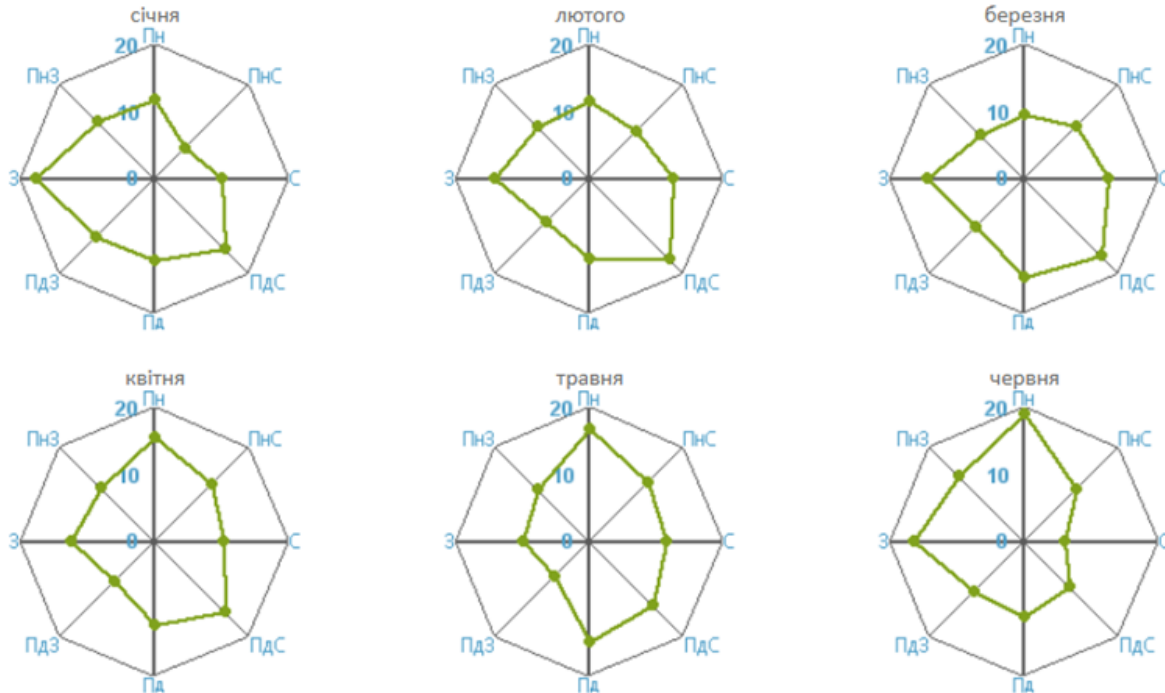

Рисунок 2.4. Метеорологічні показники напрямку вітру та штилю по метеостанції Київ за багаторічний період

2.1.1.3. ПОВЕРХНЕВІ ТА ПІДЗЕМНІ ВОДИ

Поверхневі води території представлені річкою Ірпінь з лівобережною притокою річкою Буча, долини яких пологісхили і слабо виражені в рельєфі (табл. 2.1.). Річка Ірпінь є правою притокою Дніпра (табл. 2.2.). Довжина 162 км, площа басейну 3335 км². Мінералізація води в річці Ірпінь, в середньому, становить: весняна повінь – 295 мг/дм³; літньо-осіння межень – 450 мг/дм³; зимова межень – 459 мг/дм³ ¹⁰. Заплава річки Ірпінь широка (від 600 до 1100 м) та пласка. Русло звивисте, шириною 10- 20 м, глибиною 0,5-3,0 м, швидкість течії біля 0,1 м/с. Дно піщане, місцями замулене. Заплава р. Буча має ширину 500-700 м, місцями заболочена. Русло майже пряме, схоже на канал, шириною 5-10 м, біля впадіння – до 20 м, глибина 0,5-3 м. Дно піщане, місцями замулене. Рівневий режим характеризується весняним паводком та низькою межінню зимою та літом. Має притоку р. Мислин на якій розташований каскад ставів.

Таблиця 2.1. Характеристика річок Ірпінської МТГ ¹¹

Річки	Довжина, км	Площа водозбору, км ²	Падіння, м/км
Ірпінь	124	3335	0,73
Буча	34	301	2
Мислин	14	32	2,5

Таблиця 2.2. Характеристика стоку річки Ірпінь

Річка	Пункт водного посту	Площа водозбору у км ²	Середньо-багаторічні модулі стоку, л/сек·км ²	Максимальний модуль стоку, л/сек·км ²	Рік	Мінімальний модуль	
						л/сек·км ²	рік
Ірпінь	Мостище	2840	3,00	202	1932	0,26	1915

Гідрологічні умови території Ірпінської МТГ характеризуються наявністю водойм природного та антропогенного походження: копанки, озера, вироблені і заводнені кар'єри. В заплавах річок Ірпінь та Буча побудована Ірпінська осушувально-зволожуюча система загальною площею 7,5тис.га. Особливості гідрологічного режиму річки Ірпінь головним чином обумовлені значним зарегулюванням поверхневого стоку, інтенсивним меліоративним освоєнням заплави і річкової долини в цілому, а також спорудженням захисної дамби Київського водосховища в гирлі річки, для захисту річкової долини від затоплення водами Дніпра.

Значний вплив на умови формування стоку Ірпеню в середні і багатоводні роки здійснює меліоративна система подвійного регулювання. Для створення необхідних підпорів на ділянках річки та забезпечення підтримки проектних рівнів ґрунтових вод, в руслі річки, на річках середньої і нижньої течії річки, та на меліоративних каналах побудовані шлюзи-регулятори. Гідрологічний режим на ділянці нижньої течії річки в значній мірі визначається продуктивністю насосної станції, що збудована на Козаровицькій дамбі, і перекачує стік р. Ірпінь у Київське водосховище. Витрати води в гирлі можуть набагато перевищувати пропускну здатність насосної станції.

¹⁰ Горєв Л. М., Пелешенко В. І., Хільчевський В. К. Гідрохімія України. К.: Вища школа, 1995. — 307 с.)

¹¹ Природа Київської області // відп. ред. чл.-кор. АН УРСР А.М. Маринич. – К.: видавництво Київського університету, 1972.– 235 с.

Озера території громади знаходяться здебільшого на заплавах річок. Водобмін в озерах незначний, вода надходить з обмеженої водозбірної площі під час повеней та паводків, а також за рахунок ґрунтових вод, верхній шар яких залягає близько від поверхні.

За даними на 2014 рік наявність водосховищ та ставків в басейні р.Ірпінь у межах Київської області нараховується 292 одиниці (табл. 2.3.). Найбільше з них, що потрапляють в межі Ірпінської МТГ, розташовані на річці Буча (Бучанське водосховище, кар'єр та земснаряд в межах м. Ірпінь), на річці Мислин знаходиться 5 ставів.

Таблиця 2.3. Наявність водосховищ у басейні р. Ірпінь (у межах Київської області)

басейн	кількість, од.	площа, га	об'єм, млн.м ³		на балансі водогосподарств	
			повний	корисний	кількість	площа, га
Ірпінь	2	321	7.5	7.0	1	80

Безсистемне створення водойм призводить до негативних наслідків і порушення екологічної рівноваги.¹² Для збереження гідрологічного, гідробіологічного та санітарного стану річок на річці забороняється споруджувати водойми загальний обсяг води в яких більше обсягу стоку даної річки в розрахунковий маловодний рік, що спостерігається один раз у двадцять років (Водний кодекс України ст.82.).

На території Ірпінської МТГ розташовані значні площі **боліт**, що здебільшого характерні для долин річок. Більша частина боліт є евтрофними, відкритими, з переважанням угруповань осокових та болотного різнотрав'я (хвощ річковий, гравілат річковий, жовтець повзучий тощо). Суттєвий вплив на рослинність болота чинять бобри, які тут будують греблі, підвищуючи цим рівень води на частині болота. На межі з лісовими фітоценозами болота формують фітоценози вільхи чорної з домішкою осики, берези пухнатої, верби п'ятитичинкової, горобини звичайної, калини, крушини ламкої та смородини чорної.

Підземні води території Ірпінської МТГ відносяться до Дніпровсько-Донецького артезіанського басейну і є джерелом водопостачання міста Ірпінь. Згідно даних КП «Ірпіньводоканал» виробнича потужність водопроводу в цілому по м.Ірпінь складає 12,1 тис. м³/добу. Джерелом питного водопостачання міста Ірпінь є підземні водоносні горизонти води бучакського та сеноманського. За хімічним складом вода у бучацько-канівських відкладах ділянок родовища відповідає вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» за винятком показників на вміст заліза загального (до 2,87 мг/дм³); марганцю (до 0,73 мг/дм³), амонію (до 0,70 мг/дм³). Вода у сеноман-келовейських відкладах ділянок родовища відповідає вимогам нормативу, за винятком на вміст заліза загального (до 0,75 мг/дм³), марганцю (до 0,25 мг/дм³), амонію (до 0,60 мг/дм³). На території м. Ірпінь наявне одне джерело децентралізованого водопостачання – криниця громадського користування, яке віднесене до реєстру об'єктів природно-заповідного фонду.

2.1.1.4. ҐРУНТИ

Ґрунтовий покрив території Ірпінської МТГ (рис. 2.5.¹³) є досить різноманітним та строкатим, що цілком відповідає фізико-географічному розташуванню, кліматичним характеристикам і гідрологічним особливостям. На формування строкатості ґрунтового покриву значний вплив має геолого-геоморфологічна будова. Ґрунтовий покрив цілком відповідає ландшафтно-

¹² Водний фонд України: штучні водойми – водосховища і ставки: Довідник / В.В. Гребінь, В.К. Хільчевський, В.А. Сташук, О.В. Чунарьов, О.Є. Ярошевич. – К.: Інтерпрес ЛТД, 2014. – 164 с.

¹³ <https://map.land.gov.ua/>

географічній зоні із переважанням дерново-підзолистих, дернових, лучних та торфово-болотних ґрунтів, зрідка трапляються плями сірих лісових ґрунтів, що приурочені до лесових останців.

Для території громади характерні ґрунти, що сформувались на водно-льодовикових та алювіальних. Найбільш поширені дерново-підзолисті ґрунти різного механічного складу (піщані, супіщані, глинисто-піщані) місцями глеюваті. На півдні громади значні площі займають борові піски, які легко піддаються вітровій ерозії та потребують заліснення.

В заплавах річок сформувались лучні, дернові (в тому числі оглеєні), місцями лучно-болотні та осушені торфово-болотні ґрунти та торфовища. В заплаві р. Буча в межах міста Ірпінь переважають торфовища низинні середньоглибокі (потужністю 1,0-1,5 м), карбонатні. В заплаві р. Ірпінь ґрунти представлені торфовищами низинними середньоглибокими (потужністю 1,0-1,5м) сильнорозкладеними високозольними осушеними, а також в прирусловій частині (до 30-200 м від русла) – торфовищами низинними неглибокими (потужністю 0,5-1,0 м) сильнорозкладеними високозольними осушеними і в місцях розширення заплави, на окраїнних ділянках території заплави, що охоплена меліоративною системою – торфовищами низинними глибокими (потужністю 1,5-4,0 м) середньо/сильно-розкладеними середньо/високозольними осушеними.

Рівень родючості ґрунтів невисокий. Це зумовлено слабкою структурованістю та бідністю поживними речовинами гумусового горизонту, що потребує періодичного підживлення органічними та мінеральними добривами угідь та протиерозійного закріплення ґрунтів від вітрової ерозії.

При достатній вологозабезпеченості території в цілому ділянки поширення піщаних та глинисто-піщаних ґрунтових різновидів періодично зазнають дефіциту вологи і потребують зволоження. Крім того, високий коефіцієнт фільтрації обумовлює потребу в їх зрошенні, а в межах заплав – забезпечення ефективного двостороннього регулювання режиму зволоження.

За родючістю фонові ґрунти території громади характеризуються низьким рівнем родючості (20 і менше балів бонітету). За останні роки значно погіршилась якість ґрунтів, що пов'язано із господарською діяльністю та природними процесами: ерозією, засоленням, хімічним і радіонуклідним забрудненням тощо, і як результат - зниженням їх родючості.

2.1.1.5. ФЛОРА, ФАУНА, БІОРІЗНОМАНІТТА

Рослинний покрив представлено рослинними асоціаціями природної зони Українського Полісся та, в незначному ступеню, Лісостепу.

Поліський тип рослинності на цій території представлено здебільшого формацією суборів, що є найбільш поширеною на Київському Поліссі. Характерною особливістю цих лісів є наявність сосни сріблястої, дубу звичайного, берези повислої, берези пухнастої, осики і вільхи клейкої із підліском з крушини ламкої, бруслини європейської. Трав'яний покрив: орляк, грушанка звичайна, суніця, буквиця тощо. У суборах зустрічаються також і всі борові види, хоча і в інших співвідношеннях, наприклад, напівчагарники з родини вересових. Також, для територій громади характерна наявність формації сугрудів, невеличкими ділянками у комплексі з іншими формаціями представлена і в районах поширення соснових і дубово-соснових лісів. На більших площах грабово-дубово-соснові ліси відзначені по правому березі р. Ірпінь. Південна межа їх поширення збігається з південною межею Київського Полісся. Характерною особливістю даної формації є наявність поруч із сосною і дубом ряду нових деревних порід: граба звичайного, липи

серцелистої, клена звичайного та деяких інших, а також чагарників: ліщини звичайної, бруслини європейської, невластивих борам і суборам. Зрідка трапляється формація грудів (грабових дібров). Характерною особливістю цієї формації є відсутність сосни у складі деревостану. Сосна зникає, не витримуючи конкуренції з іншими деревними породами. У складі деревостану з'являється ясен. Підлісок досить рідкий, густина його залежить від густоти деревного полог. До складу його входить ліщина, бруслина європейська і бородавчас-та, крушина, терен та ін. Трав'яний покрив рідкий, не зімкнений. В його складі відсутні види, властиві дубово-сосновим лісам: орляк, грушанки, буквиця, чорниця, брусниця та ін. Зустрічаються: копитняк європейський, яглиця звичайна, маренка запашна, рідше інші види. Моховий покрив нерозвинений.

Лісова рослинність на заплавах річок представлена невеликими дубовими гаями. Між рідкими деревами переважають лучні трави, але серед них можна знайти і деякі лісові трав'янисті рослини, наприклад буквицю лікарську, суніцу, ластовень лікарський, півники сибірські, перестріч гайовий, перестріч лучний, перестріч гребінчастий, конвалію, пижмо звичайне, вероніку дібровну, звіробій звичайний. Зрідка трапляються чагарники: бруслина європейська, терен кров'яний, а також такі чагарнички, як дрік красильний та ін. На луках нерідко можна бачити також окремі дерева осока та деяких видів верб, в'яза гладенького, рідше тополі білої, груші, яблу-ні лісової. Іноді вони трапляються як домішка в дубових гайках. Зрідка можна зустріти й осокорові гайки та гайки з верби білої. Всі вони та дерева, що стоять окремо, влас-тиво переважно прируслової частині заплави або центральній її частині. В притерасній частині заплави, в місцях надмірного зволоження водами джерел і з горбкуватим мікрорельєфом, зустрічаються ліси з пануванням у деревостані вільхи чорної - чорновільшанники, рідше вони трапляються на незаплавних зниженнях. В підліску вільхи чорної, іноді в значній кількості, можна бачити вербу попелясту, рідше і в незначній кількості - крушину ламку, рідко і поодинокі - вербу п'ятитичинкову, калину звичайну, жостір проносний, смородину чорну. Масиви лучної рослинності знаходяться в заплавах Ірпеня та Бучі і займають значні площі. Найважливішим фактором, що надає рослинності заплави певної специфічності і утворює характерний режим ґрунтів на заплаві, є повінь. Першою смугою лучної заплавної рослинності є смуга шелюги. Трав'яниста рослинність представлена видами: кунічник, пирій, деревій дніпровський, оман британський, молочай лозяний, спориш звичайний, плоскуха звичайна, паслін чорний, шпергель звичайний, лобода біла, нетреба звичайна та ряд інших. Вогкий тип умов місцезростання характеризується асоціаціями з китником лучним та тонконогом болотним. Значно поширені такі види як, щавель пірамідальний, мітлиця біла, мітлиця Сирейщикова, тонконіг лучний, підмаренник північний, горошок мишачий, вербозілля лучне та багато інших видів. Меліорована заплава р. Ірпін з рештками первинної водно-болотної рослинності. Флористичне ядро: очерет звичайний, осока гостра та прибережна, вербозілля звичайне, зюзник європейський, бодяк польовий, м'ята водяна та ін.

Територія міської територіальної громади має болотні масивами, що зосереджені на задрових межиріччях та в притерасних частинах Ірпеня і Бучі. Вододільно-улоговинні болота характеризуються блюдцевидною формою. За характером умов мінерального живлення рослин болота я відносяться до низинного (евтрофного) типу. Основний фон травостою рослинності надзаплавних боліт становлять осоки, серед яких сталим видом є осока омська заввишки до 1,5 м. Другорядними видами є осока несправжньоосмикавцева, осока пухнастоплода, кунічник сіруватий, очерет, мітлиця повзуча. Група різнотрав'я представлена 40 видами, серед яких вовче тіло, жовтець великий, калюжниця болотна, кизляк китичний,

вербозілля звичайне, плакун вертолистий, частуха, вовконіг європейський. Зустрічаються ділянки, порослі кущами лозняків: верби попелястої, верболозу, а також вільхи, осики. Інтенсивне господарське використання земель призвело зникнення деяких видів рослин, багато видів, в тому числі внаслідок проведення осушувальних меліорацій, перебувають на межі зникнення.

Детальний опис **тваринного світу** даної території не може бути здійснений через недостатню вивченість. Недостатньо вивчена фауна безхребетних тварин області, яка складається не менш ніж декількох тисяч видів. Серед видів тварин що зустрічаються найчастіше на території даного регіону можна віднести наступні. У лісах: серед ссавців – їжак, кріт, куниця, борсук, заєць-русак, білка, лисиця; серед птахів – куріпка, рябчик, дрізд, зозуля, дятел, синиця, сова, перепел, чаплі крук, ворона, грак; серед плазунів – гадюка, ящірка, вуж, мідянка. На сільськогосподарських угіддях: ссавці – миші, хом'яки, серед птахів – жайворонок, куріпка, шуліка чорний. У населених пунктах: серед ссавців – кажани, миші, пацюк чорний; серед птахів – голуб, ластівка, дрізд, зяблик, сич, голуб сизий, горобець, сорока, ворона

2.1.1.6. ЛАНДШАФТИ ТА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА

Ландшафти Ірпінської міської територіальної громади відносяться до рівнинних хвойно-широколистяно-лісових (рис.2.7.). Це ландшафти зандрових плоских та хвилястих низовин, ускладнених еоловими формами рельєфу з дерново-підзолистими, дерновими глеєвими ґрунтами на піщаних флювіальних та флювіогляціальних відкладах під острівними суборами, сугрудами; терасові ландшафти із дерново-підзолистими піщаними ґрунтами на давньоалювіальних перевіяних пісках під суборами, заплавні ландшафти із лучними, торфово-болотними ґрунтами та торфовищами на піщаних та суглинкових відкладах під рослинністю вологотравних лук та болотами місцями із острівними заплавами лісами^{14 15 16}).

Культурна спадщина. Відповідно до статті 53 Земельного кодексу України, землі, на яких розташовані пам'ятки культурної спадщини, їх комплекси (ансамблі), історико-культурні заповідники, історико-культурні заповідні території, археологічні території, що охороняються, музеї просто неба, меморіальні музеї-садиби належать до земель історико-культурного призначення. Ірпінською міською радою затверджено Перелік із 58-ми об'єктів культурної спадщини з них: 4 історичні центри (привокзальна площа з приміщенням вокзалу, Свято-Троїцький храм із прилеглою територією, територія санаторію «Ірпінь», Будинок творчості письменників); 34 меморіальні садиби, 2 братські військові могили; 9 пам'ятників (Погруддя Т. Шевченку, Пам'ятний знак на честь Перемоги, Погруддя В. Правика, Погруддя академіку З. Алієвої, Пам'ятний знак «Легендарний 10 клас», Пам'ятний хрест, Пам'ятний знак на честь закладки парку «Перемоги», Пам'ятний знак на честь воїна-інтернаціоналіста, який загинув в Афганістані, Басову Сергію Миколайовичу, Композиція з паркових скульптур); 9 поховань на місцевому кладовищі.

Архітектурні споруди міста Ірпінь: Покровський храм Святителя Миколая, Дача київського фабриканта Івана Чоколова, від 1936 року є Будинком творчості спілки письменників України, Свято-Троїцька церква 1911 року (до переліку пам'яток не включена), будівлі дачної забудови

¹⁴ Ландшафтна карта Київського Полісся, М 1:400000. Авторський колектив: В.С.Давидчук, С.В.Міхелі, Р.Ф.Зарудна, Г.П.Істоміна та інші.

¹⁵ Ландшафты пригородной зоны Киева и их рациональное использование / Галицкий В.И., Давыдчук В.С., Шевченко Л.И. и др. - Киев: Наук. думка, 1983. - 244 с.

¹⁶ Конструктивно-географические основы рационального природопользования в Украинской ССР: Киевское Приднепровье / А.М. Маринич, М.М. Паламарчук, В.Т.Гриневецкий и др.; Отв. ред-ры А.М. Маринич, М.М. Паламарчук; Отделение географии Ин-та геофизики им. С.И. Субботина АН УССР. - Киев: Наук. думка, 1988. - 176 с.

1-ї половини XX століття й перших повоєнних десятиліть мають історичне значення як місця перебування й діяльності багатьох представників творчих професій.

2.1.2. ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИЙ ФОНД

Розвиток Екологічної мережі в Київській області передбачено Генеральною схемою території України та визначено у Регіональній схемі екологічної мережі Київської області¹⁷. Крайня східна частина Ірпінської громади – заплави річки Ірпінь і її притоків та прилеглі до неї лісові масиви входять до Ірпінського природного коридору регіонального значення. Екокоридор репрезентує заплавні комплекси р. Ірпінь та екосистеми Українського Полісся і Лісостепу. Заплава річки Ірпінь виконує сполучну функцію між ключовими територіями екологічної мережі та забезпечує зв'язки між ділянками природних ландшафтів, що збільшує їх стійкість до впливу різних негативних факторів і покращує умови для збереження біологічного різноманіття.

На території Ірпінської міської територіальної громади знаходиться три об'єкти природно заповідного фонду загальною площею 409,71 га (рис. 2.8):

1. Дуб Прадуб: Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення. Загальна площа: у гектарах, всього: 0,01 (дата створення: 17.06.2010)
2. Криничка: Гідрологічний заказник місцевого значення. Загальна площа: у гектарах, всього: 2,00 (дата створення: 21.10.2010)
3. Жуків хутір: Лісовий заказник загальнодержавного значення. Загальна площа: всього: 622,50 га та у межах Ірпінської МТГ – 407,7 га (дата створення: 26.12.1985).

Розміщення об'єктів і територій природно-територіального фонду Ірпінської МТГ¹⁸¹⁹ зображено на рисунку 2.7.

На півночі до кордонів Ірпінської МТГ дотичними є землі лісового заказнику місцевого значення Ворзельський. До східної межі Ірпінської МТГ наближені землі ПЗФ – НПП Голосіївський, що також впливає на систему організації та функціонування природокористування в межах територіальної громади, дотримання природоохоронного законодавства і врегулювання питань в галузі земельних відносин.

Смарагдова мережа Європи – ряд територій особливого природоохоронного значення, які визначають і зберігають біологічне різноманіття, призначені для охорони місця існування рідкісних видів тваринного і рослинного світу. Об'єкт Смарагдової мережі UA0000342 у межах Ірпінської громади - у східній частині території у заплаві річки Ірпінь (рис. 2.8.)²⁰.

Природоохоронні території представлені системою прибережних захисних смуг річок Ірпінь (50 м) та Буча (25 м), що визначені відповідно до нормативних параметрів згідно Водного кодексу України ст. 87, 88. Господарське використання територій ПЗС регламентується дією Земельного, Водного Кодексів та постановою КМУ № 502 від. 13.05.96р. Об'єкти, що знаходяться у прибережній захисній смузі, можуть експлуатуватися, якщо при цьому не порушується її режим.

¹⁷ Регіональна схема екологічної мережі Київської області (затверджено рішенням Київської обласної ради від 07.10.2014 № 849-43-VI). Цитовано за: Регіональна доповідь "Про стан навколишнього природного середовища Київської області у 2019 році" / Департамент екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації. - Київ-2020

¹⁸ Веб-карта «Об'єкти ПЗФ». Департамент екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації // <http://ecology-kievoblast.com.ua/home/ecoMap>

¹⁹ [Emerald Network Ukraine](http://emerald.net.ua/). Emerald – Natura 2000 in Ukraine // <http://emerald.net.ua/>

²⁰ SITE UA0000342. SITENAME Irpin river valley // https://drive.google.com/file/d/1Q2PqeD_KbCTZfLLi_85oC6aiqPh1OPUi/view

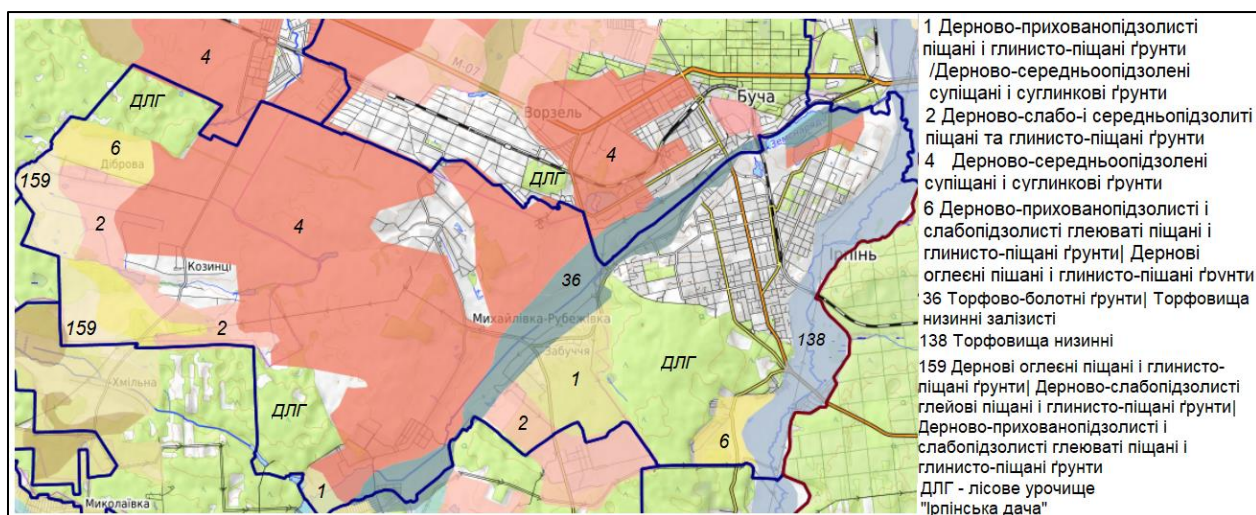
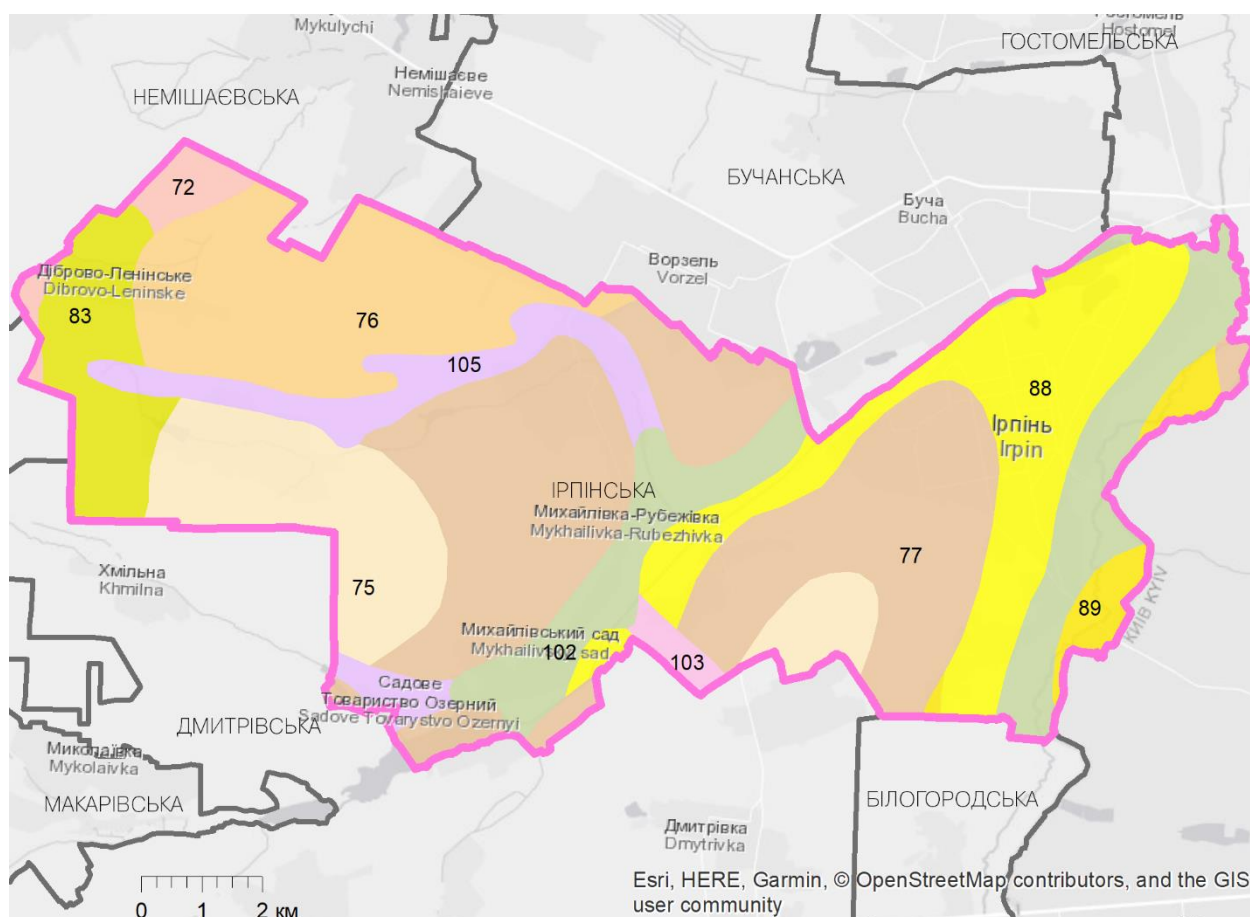

Рисунок 2.6. Агровиробничі групи ґрунтів Ірпінської МТГ

Рисунок 2.7. Ландшафти²¹

²¹ ²¹ Ландшафтна карта Київського Полісся, М 1:400000. Авторський колектив: В.С.Давидчук, С.В.Міхелі, Р.Ф.Зарудна, Г.П.Істоміна та інші.

Легенда до Рисунку 2.7. «Ландшафти»

Індексами на карті позначені:

Моренно-водно-льодовикові рівнини на палеоген-неогеновій основі

- 75 / хвилясті, складені оглиненими пісками, підстеленими валунними суглинками, з дерново-підзолистими піщувато-піщаними ґрунтами, під дубово-сосновими лісами
- 76 / хвилясті та плоско-опуклі, з покритими слабо еродованими схилами, складені пісками з прошарками суглинків, що підстеляються валунними суглинками, з дерново-підзолистими піщувато-піщаними ґ
- 77 / вирівнені та ступінчасті, з пологими та спадистими слабоеродованими схилами, складені піщуватими пісками та супіссями потужністю 0,3-1,0 м, що підстеляються валунними суглинками, з дерново-

Воднольодовикові рівнини на палеогеновій основі

- 72 / вирівнені та слабо хвилясті, складені потужними піщуватими пісками, з дерново-слабопідзолистими піщаними та піщувато-піщаними ґрунтами, під сосновими та дубово-сосновими лісами-зеленомошниками

Озерно-воднольодовикові рівнини на палеоген-неогеновій основі

- 83 / плоскі, відносно знижені, складені піщуватими пісками, що підстеляються озерними суглинками, з дерново-слабопідзолистими глейовими піщувато-піщаними ґрунтами, під таволгово-гравілятовими дібровами, переважно розорані

Надзаплавні тераси

- 88 / вирівнені, складені добре відсортованими пісками потужністю понад 2 м, з дерново-слабопідзолистими піщаними ґрунтами, під сосняками-біломошниками та зеленомошниками
- 89 / хвилясті, складені пісками з прошарками опіщаними суглинками, із дерновими і лучними глеюватими супіщаними ґрунтами, під дубовими лісами, різнотравно-злаковими луками, меліоровані і розорані

Заплави

- 102 / знижені, складені низинними торфами різної потужності, із заплавленими болотними ґрунтами, під високотравно-болотнотравними чорновільшаниками і вербняками та вологотравно-осоковими луками, переважно меліоровані

Балки

- 103 / коритоподібні і долини струмків у пісках, із задернованими схилами, з дерновими глейовими піщаними ґрунтами, під сирими складними суборами та різнотравно-злаковими луками
- 105 / коритоподібні і долини струмків у пісках, валунних суглинках та строкатих глинах, із задернованими схилами, із мілкоболотними ґрунтами на різномощних низинних торфах, під болотнотравними чорновільшаниками і болотнотравно-осоковими групами

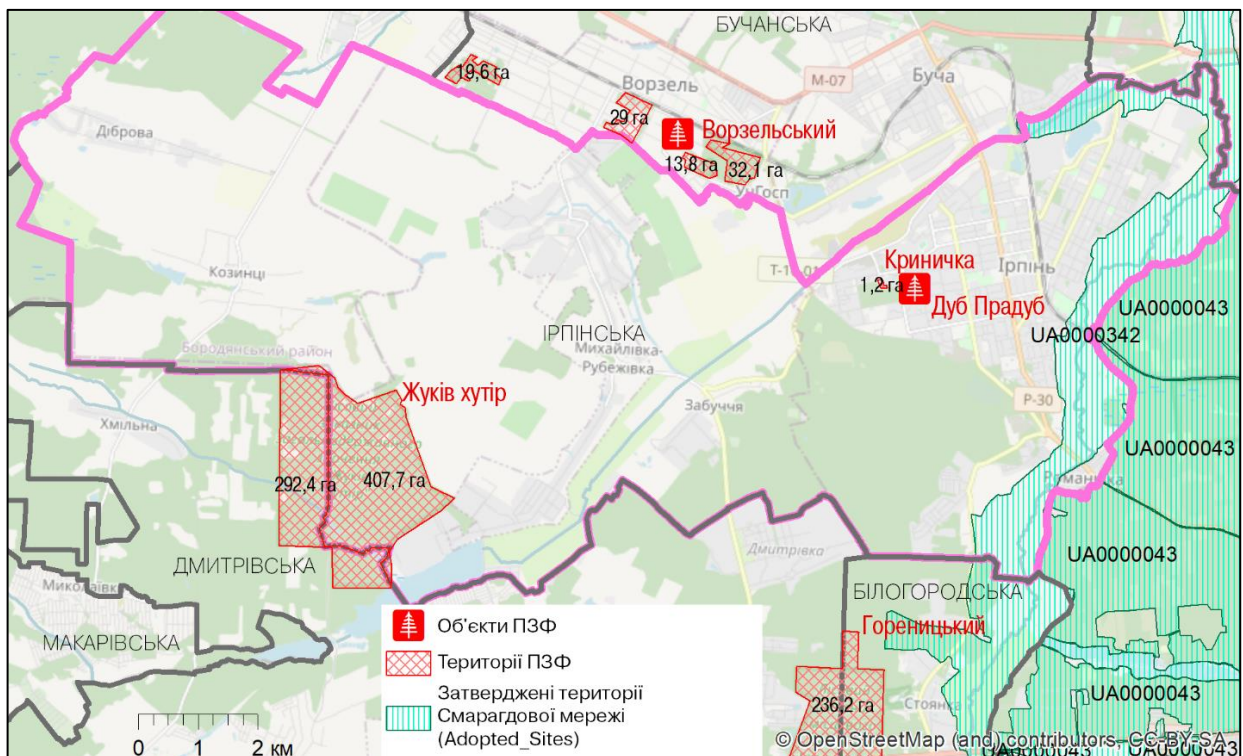

Рисунок 2.8. Природоохоронні території та території лісництв в межах Ірпінської МТГ

2.1.3. ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Розрахункова (оціночна) чисельність наявного населення на 1 січня 2021 року за даними Головного управління статистики у Київській області²² (табл. 2.4.)

Таблиця 2.4. Чисельність населення у січні–травні 2021 року²³

		Наявне населення (осіб) на 1 січня 2021 року
Київська область	усього	1788530
Ірпінська міська ТГ	усього	69962
місто Ірпінь		62456
с. Діброва 3		86
с. Забуччя		461
с. Козинці		921
с. Михайлівка-Рубежівка		5738

Протягом останніх років зберігається тенденція до збільшення чисельності населення не за рахунок природного приросту, а за рахунок міграційних процесів (табл. 2.5.).

Таблиця 2.5. Міграційні процеси у січні–травні 2021 року²⁴

	усі міграційні потоки			у т. ч. міждержавна міграція		
	кількість прибулих	кількість вибулих	міграційний приріст, скорочення (–)	кількість прибулих	кількість вибулих	міграційний приріст, скорочення (–)
Київська область	49252	24490	24762	1933	395	1538
Ірпінь (міськрада)	5442	1647	3795	129	34	95
К.-Святошинський район	14025	3145	10880	514	68	446

Співвідношення між працездатним і непрацездатним населенням Київської області 1,27:1. Демографічне навантаження на осіб працездатного віку є несприятливим. За шкалою Россета в області коефіцієнт старіння розцінюється як «дуже високий рівень демографічної старості» (25,8%). Старіння населення безпосередньо впливає на ріст показників поширеності та захворюваності населення, які характеризують стан здоров'я населення.

За даними Комунального закладу Київської обласної ради «Київський обласний центр медичної статистики»²⁵ загальна захворюваність дорослого населення м. Ірпінь (показник поширеності) за I півріччя 2020 року зареєстровано хвороб 64 219 осіб (8 081,0 на 10 тис. дорослого населення), у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті 16 220 осіб (2 041,0 на 10 тис. дорослого населення). Дані про захворюваність представлені у таблиці 2.6. Це менше, ніж в середньому по Київській області, такі показники склали 10 429,7 та 2 280,5 на 10 тис. дорослого населення.

За мірою впливу на стан здоров'я населення перше місце належить хворобам системи кровообігу, що обумовило й найвищий рівень показника смертності всього населення та населення працездатного віку внаслідок хвороб системи кровообігу. За I півріччя 2020 року показник поширеності хвороб системи кровообігу склав 2532,3 зареєстрованих випадки на 10 тис. дорослого населення, у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті 89,6 на 10 тис. дорослого населення. У цілому по області в структурі захворюваності провідну роль відіграє

²² <http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/content/p.php3?c=114&lang=1>.

²³ за даними <http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/>

²⁴ за даними <http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/>

²⁵ <http://kocms.kiev.ua/wp-content/uploads/2020/09/Pokaznyky-6m2020.rar>.

клас хвороб системи кровообігу, органів дихання, травлення. Київська область відноситься до території з високим рівнем смертності – 16,6⁰/100. За класифікацією ВООЗ Україна і, відповідно, область віднесені до епідеміологічного регіону типу С. Регіон з низькою смертністю у віці 0–5 років та високою смертністю у віці 15–60 років. Дані по захворюваності у розрізі хвороб представлені у таблицях 2.7. – 2.11.

Таблиця 2.6. Зареєстровано хвороб серед всього населення (оперативна інформація) за даними комунального некомерційного підприємства Київської обласної ради «Київський обласний центр громадського здоров'я» (2018-2019 рр) ²⁶

Найменування районів	2018				2019			
	Зареєстровано захворювань - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті		Зареєстровано захворювань - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті	
	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення
Область	3649534	20 871,7	1 312 781	7 507,8	3445174	19 550,8	1238044	7 025,7
К-Святошинський	337986	18 184,5	137 191	7 381,2	336209	17 059,3	125812	6 383,7
м.Ірпінь	200025	22 248,5	85 356	9 494,0	188908	19 952,0	86487	9 134,6

Таблиця 2.7. Зареєстровано хвороб сечостатевої системи (оперативна інформація) за даними комунального некомерційного підприємства Київської обласної ради «Київський обласний центр громадського здоров'я» (2018-2019 рр) ²⁷

Найменування районів	2018				2019			
	Зареєстровано захворювань - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті		Зареєстровано захворювань - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті	
	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення
Область	130328	745,4	57673	329,8	120505	683,8	52663	298,9
К-Святошинський	11412	614,0	4674	251,5	9495	481,8	4093	207,7
м.Ірпінь	4907	545,8	1433	159,4	4711	497,6	1464	154,6

²⁶ <https://krphc.org.ua/>

²⁷ <https://krphc.org.ua/>

Таблиця 2.8. Зареєстровано хвороб кістково-м'язової системи та сполучної тканини (оперативна інформація) за даними комунального некомерційного підприємства Київської обласної ради «Київський обласний центр громадського здоров'я» (2018-2019 рр)

Найменування районів	2018				2019			
	Зареєстровано захворювань - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті		Зареєстровано захворювань - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті	
	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення
Область	180032	1 029,6	47121	269,5	167213	948,9	43123	244,7
К-Святошинський	13010	700,0	3995	214,9	13499	684,9	3494	177,3
м.Ірпінь	11873	1 320,6	3672	408,4	11225	1 185,6	3092	326,6

Таблиця 2.9. Зареєстровано хвороб органів травлення (оперативна інформація) за даними комунального некомерційного підприємства Київської обласної ради «Київський обласний центр громадського здоров'я» (2018-2019)

Найменування районів	2018				2019			
	Зареєстровано захворювань - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті		Зареєстровано захворювань - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті	
	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення
Область	367681	2 102,8	37638	215,3	351887	1 996,9	33744	191,5
К-Святошинський	24947	1 342,2	3830	206,1	26650	1 352,2	3273	166,1
м.Ірпінь	18652	2 074,6	1961	218,1	18315	1 934,4	1782	188,2

Таблиця 2.10. Зареєстровано хвороб органів дихання (оперативна інформація) за даними комунального некомерційного підприємства Київської обласної ради «Київський обласний центр громадського здоров'я» (2018-2019)

Найменування районів	2018				2019			
	Зареєстровано захворювань - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті		Зареєстровано захворювань - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті	
	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення
Область	840472	4 806,8	687600	3 932,5	802590	4 554,6	647633	3 675,2
К-Святошинський	93680	5 040,2	83549	4 495,1	86676	4 397,9	69602	3 531,6
м.Ірпінь	56803	6 318,1	49569	5 513,5	55854	5 899,2	48540	3 531,6

Таблиця 2.11. Зареєстровано хвороб крові, кровотворних органів та окремі порушення із залученням імунного механізму (оперативна інформація) за даними комунального некомерційного підприємства Київської обласної ради «Київський обласний центр громадського здоров'я» (2018-2019)

Найменування районів	2018				2019			
	Зареєстровано захворювань - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті		Зареєстровано захворювань - всього		у т.ч. з діагнозом, встановленим вперше в житті	
	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення	абсолютні дані	на 10 тис. відповідного населення
Область	17555	100,4	4798	27,4	16894	95,9	4507	25,6
К-Святошинський	2400	129,1	756	40,7	2730	138,5	741	37,6
м.Ірпінь	531	59,1	89	9,9	511	54,0	89	

У м. Ірпінь захворюваність дітей 0–17 років включно за 6 місяців 2020 року складала 776,96 на 1000 відповідного населення, поширеність захворювань – 1016,54 на 1000 відповідного населення (вище, ніж в середньому по області). Відзначимо, що найбільш гострими проблемами здоров'я населення області за даними Комунального закладу Київської обласної ради «Київський обласний центр медичної статистики» визначено:

- високий рівень загальної смертності, особливо чоловіків працездатного віку;
- низький рівень народжуваності;
- від'ємний приріст населення;
- низька очікувана тривалість життя;
- високий коефіцієнт старіння;
- високі показники смертності за класом хвороб системи кровообігу, за класом новоутворення, за класом травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх чинників;
- ріст навантаження на працездатне населення за рахунок росту кількості непрацездатного населення.

2.2. ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ СТАНУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА, ЯКЩО ПРОГРАМА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ІРПІНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2022 РІК ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ НА 2023-2024 РОКИ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

Клімат та зміни клімату. Згідно Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Київській області спостерігаються загальні кліматичні тенденції характерні для України²⁸. Найбільш характерними проявами змін клімату є аномальна спека влітку, зміщення сезонів, підвищена кількість опадів, з якою не справляється зливово каналізація в населених пунктах. Так, згідно з даними Центральної геофізичної лабораторії, середньорічна температура у Києві на 2,1°C перевищила кліматичну норму. Загалом, у Києві було зафіксовано 24 температурні рекорди, при чому всі в бік перевищення попередніх значень. Також, це поява невластивих шкідників і хвороб рослин, що разом зі зміною погодних умов означає нові виклики для аграрного сектору області.

За даними Головного управління статистики у Київській області, викиди в атмосферне повітря у 2010 році склали: діоксиду вуглецю – 2669,9 тон, аміаку – 785,4 тон та оксиду азоту – 6495,1 тон. Як заходи з адаптації до зміни клімату в області впроваджуються укріплення берегів, заліснення територій, розширення заповідного фонду, оптимізація ресурс споживання тощо.

Збереження існуючого стану використання території Ірпінської міської територіальної громади призводить до загроз для екологічного стану через інтенсивне сільське господарство – викиди парникових газів тваринницькими комплексами та з полів. Забудова, особливо торгові центри у поєднанні із парковками разом із зменшенням площ зелених насаджень створює умови для формування теплових островів, які є загрозою для здоров'я людини через «телові» стреси. З іншого боку, наявність досить крупних лісових масивів і підтримка сталого лісового господарства через збереження і, навіть, збільшення площ лісових насаджень чинитиме позитивний вплив на місцеві кліматичні умови, а також робить внесок у боротьбу із глобальною зміною клімату через підтримку лісових і болотних біотопів, що поглинають парникові гази.

На території Ірпінської МТГ, як у всій Україні, спостерігається потепління, яке переважно проявляється у змінах (часто екстремальних) звичного середовища проживання та погіршення якості природних ресурсів, важливих для існування людини. Локально спостерігається зменшення води в річках, зміну та/або зникнення видів флори та фауни, підвищення загрози розповсюдження інфекційних хвороб. До основних потенційних негативних наслідків зміни клімату, що можуть проявлятися у Київській області, належать більшість з таких, що є характерними для України, а саме: посуха; підтоплення та затоплення, зменшення площ, деградація та порушення видового складу зелених зон, стихійні гідрометеорологічні явища, зниження рівня ґрунтових вод, зменшення їх кількості та погіршення якості питної води, зростання кількості інфекційних захворювань та алергійних проявів.

Атмосферне повітря.

Згідно Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Київській області 2017 року²⁹ в атмосферу надійшло 48,188 тис.т забруднюючих речовин від стаціонарних джерел забруднення (без урахування викидів діоксиду вуглецю), що на понад 50,0 тис.т менше, ніж за 2016 рік. У розрахунку на 1 км² території області припадає майже 1,7 т викинутих в атмосферу забруднюючих речовин, а на одну особу 27,5 кг. Аналізуючи показники забруднення повітряного басейну, що включає обсяг викидів шкідливих речовин стаціонарних джерел

²⁸ <https://mepr.gov.ua/news/32893.html>

²⁹ <https://mepr.gov.ua/news/35990.html> та <https://mepr.gov.ua/news/32893.html>

забруднення потрібно відмітити значне зменшення загальної кількості викидів в атмосферне повітря в 2017 році у порівнянні з минулим роком, що склало 49,1 %.

Основний внесок у забруднення атмосферного повітря Київської області вносять підприємства теплоенергетики – найбільші забруднювачі, викиди яких у 2017 році становили 56,18 % від загального валового обсягу викиду забруднюючих речовин стаціонарними джерелами. Також найбільшими забруднювачами атмосферного повітря в регіоні залишається транспорт та підприємства житлово-комунального господарства. Рухомі джерела викидів (автомобільний, залізничний, річковий транспорт та виробнича техніка) залишаються потужним забруднювачем довкілля в області, але окремі відомості про викиди від пересувних джерел забруднення за останні роки відсутні.

За умов збереження сучасних тенденцій функціонування територіальної громади і інтенсивності транспортних потоків – основних забруднювачів повітря (житлово-комунального господарства, транспорт) слід очікувати рік від року коливання викидів забруднювальних речовин. Для міста Ірпінь і населених пунктів громади основним джерелом забруднення є пересувні джерела – автотранспорт, кількість якого має тенденцію до зростання. Причому значну частину придбаних автомобілів займають вживані авто. Відповідно слід очікувати поступового погіршення стану атмосферного повітря у населених пунктах через концентрацію автотранспорту та зростання обсягів забруднювальних викидів. Актуальною і все більше актуальною ставатиме проблема шумового забруднення від автотранспорту.

Поверхневі та підземні води. Дані спостережень (моніторинговий пункт спостереження – смт Гостомель) за останній звітний період свідчать про вплив антропогенного навантаження на якість води р. Ірпінь. За даними гідрохімічних спостережень зафіксовано деяке зниження середнього вмісту розчиненого у воді кисню, разової концентрацій до 2,88 - 3,84 мгО₂/дм³.

Перевищення гранично допустимих концентрацій (ГДК) за середнім вмістом відмічено за сполуками азоту нітритного – 1,0 - 2,7 ГДК. Забруднення води важкими металами (сполуками міді, мангану, цинку, заліза загального, хрому шестивалентного) залишається суттєвим. Середньорічні концентрації сполук цинку перевищували ГДК у 1,4 - 2,8 рази, заліза загального – у 2 рази. Вміст фенолів у пунктах контролю р. Ірпінь був на рівні 1-2 ГДК. Середні концентрації хрому шестивалентного коливались у межах 5 - 10 ГДК. Максимальний вміст сполук мангану досягав рівня високого забруднення (ВЗ)1 у пункті спостережень р. Ірпінь – смт Гостомель і становив 14 ГДК у жовтні 94 та 14,5 ГДК у грудні. Загалом по більшості показників якості води порівняно з минулим роком суттєво не змінилась. Зафіксовано деяке зменшення вмісту мангану, сполук міді. За сукупністю гідробіологічних показників стан якості вод р. Ірпінь відповідав 3 класу - помірно забруднені води

У подальшому, при збереженні сучасного стану використання водних ресурсів, слід очікувати погіршення стану поверхневих вод через скиди підприємств комунального господарства. Причиною нестабільної роботи очисних та каналізаційних споруд є фізична зношеність та моральна застарілість обладнання, несвоєчасне проведення реконструкції під сучасні технології, поточних та капітальних ремонтів, інтенсивна житлова забудова без належної уваги до розвитку каналізаційних мереж. Є ймовірним забруднення водойм внаслідок змиву із сільськогосподарських полів, що призводить до замулення річок, їх евтрофікації, накопичення забруднювальних речовин (важких металів, нафтопродуктів, пестицидів тощо) у зарегульованих водоймах (ставках) та у донних відкладах. Накопичення шкідливих відкладів у донних відкладах

створює відкладену проблему забруднення водойм нижче за течією, міграцію шкідливих речовин у Дніпро.

У межах населених пунктів додатковий фактор забруднення – стоки використаних вод, забруднених поверхнево-активними речовинами, органічними речовинами, нафтопродуктами, особливо при відсутності належно працюючих каналізаційних і ливневих мереж.

Відкриті землі та ґрунти. Важливою складовою стабільного екологічного стану території громади є дотримання збалансованості у використанні земель, що полягає у запобіганні зростанню частки земель з інтенсивним використанням у сільському господарстві, під виробництво або видобування корисних копалин. За збереження сучасного стану землекористування ймовірно надмірне залучення вільних земель під забудову. Залишатиметься високий рівень залучення земель до інтенсивного використання у сільському господарстві. На землях, за умов збереження сучасного інтенсивного використання їх під ріллю, слід очікувати подальшого розвитку ерозійних процесів, що призводитимуть до деградації ґрунтів: вітрової ерозії зважаючи на особливості ґрунтового покриття громади.

Біорізноманіття та природно-заповідний фонд. Тривала господарська діяльність значно змінила природне середовище і призвела до змін майже всіх компонентів ландшафтів – рослинний і тваринний світ, ґрунти, ґрунтові і підземні води. Внаслідок цього первинна природна рослинність збереглася на незначних площах, зокрема у заболочених місцях заплав, на схилах річкових долин, лісах. Через вплив людини відбувається суттєва зміна середовища існування об'єктів рослинного та тваринного світу, що значним чином впливає на видовий та кількісний склад флори і фауни на території громади.

Основні загрози для біорізноманіття у зв'язку із сучасним станом використання території громади, спричиняються скороченням площі і фрагментацією ландшафтів, що збереглися у природному стані та є середовищем існування видів флори і фауни. Такі фактори як інтенсивне сільське господарство, вилучення земель під забудову та транспортні мережі, забруднення компонентів природи є причиною загроз і втратою високого рівня біорізноманіття. Стан об'єктів і територій природно-заповідного фонду може зазнавати негативного впливу через незаконну діяльність, пов'язану із надмірним використанням природних ресурсів, порушення природоохоронного режиму. Також слід звернути увагу на лісові пожежі, як призводять до знищення лісів, а відтак і середовищ існування видів флори і фауни, у тому числі цінних природних комплексів.

Ландшафти та культурна спадщина. Естетично привабливі ландшафти та об'єкти культурної спадщини – це складові високої цінності ландшафтів як комплексних утворень, які є основою ландшафтного різноманіття і є важливими для регіональної і державної ідентичності. Важливість збереження цінних типових і ландшафтів, що зберегли природні риси підкреслюється у Європейській ландшафтній конвенції, до якої приєдналась Україна. Основні фактори впливу, які загрожують цінним ландшафтам і об'єктам культурної спадщини, такі: забудова вільних просторів, створення великих логістичних комплексів, прокладання крупних транспортних магістралей та ЛЕП, будівництво об'єктів нової енергетики (вітрових і сонячних електростанцій), надмірна розораність земель.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

Програма розроблена для всієї території Ірпінської міської територіальної громади. У подальшому, при реалізації заходів Програми, характер наслідків для екологічного стану (позитивні чи негативні) визначатиметься особливостями природних умов території громади, а також особливостями сучасного стану і її використання. Характеристика стану довкілля, особливостей, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу, представлені у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1. SWOT-АНАЛІЗ стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на території Ірпінської міської територіальної громади

Сильні сторони	Слабкі сторони
– Наявність сприятливих фізико-географічних умов, комфортних для проживання та діяльності людини – Наявність значної кількості біологічних ресурсів – лісових, земельних, водно-болотних та ресурсів біорізноманіття – Лісові насадження МТГ є природними фільтрами та буферами в разі екологічних негараздів як природного так і техногенного характеру – Розгалужена мережа водних об'єктів та висока забезпеченість МТГ водними ресурсами – Наявність об'єктів ПЗФ, як існуючих, так і перспективних – Комфортність кліматичних умов території громади – Усталені види природокористування – Логічна і усталена система розселення території громади – Сформована дорожньо-транспортна мережа – Сформована система охорони здоров'я, система освіти та інші соціально значимі інфраструктури. Наявність розвиненої мережі закладів освіти: Національний Університет ДПС України; заклади професійної (професійно-технічної) освіти, «Ірпінський ліцей інноваційних технологій» (Мала академія наук), заклади загальної освіти з поглибленим вивченням економіки та права; – Близькість Києва - центру наукових та науково-дослідних організацій; – Рекреаційний, оздоровчо-лікувальний, туристичний потенціал території громади	– в ряді випадків незадовільний стан дорожнього покриття сприяє підвищеному рівню викидів автотранспортом, акустичному та шумовому забрудненню – недосконалість, часткова відсутність дощової каналізації сприяє розмиву ґрунтів та утворенню небезпек від ерозії, зсувів та інших несприятливих геологічних явищ – застарілість каналізації та очисних споруд призводить до утворення неконтрольованих побутових стоків – незадовільне поводження із побутовими відходами – стоки із території виробничих об'єктів, с/г земель – незадовільний стан меліоративних систем призводить до негативних явищ: засоленню, підтопленню, заболочуванню земель – несанкціоновані рубки та недостатня кількість зелених насаджень в межах селітебних зон – порушення цілісності меж об'єктів пзф, порушення меж інших охоронюваних об'єктів спричиняє втрату біологічного та ландшафтного різноманіття – лісові пожежі та навмисні підпали, горіння торф'яників – не облаштованість рекреаційних зон, зон короткочасного відпочинку, нестача зон довготривалого відпочинку та лікування і оздоровлення населення – недостатнє облаштування об'єктами супутньої інфраструктури транспортно-дорожніх комплексів призводить до механічного, органічного забруднення компонентів середовища – енерго й ресурсозатратний житловий фонд; – відсутність централізованого водопостачання в окремих населених пунктах; – зношення мереж водопостачання та водовідведення; – високий рівень ґрунтових вод; – Зношена комунальна інфраструктура, інженерні мережі, особливо, в сільській місцевості; – Відсутня Схема планування території МТГ;

Можливості	Загрози
– Комфортність кліматичних умов території області сприяє формуванню потужного комплексу рекреаційних та оздоровчо-лікувальних закладів та територій – Створення рекреаційних зон на основі зелених насаджень та водних об'єктів області сприятиме покращенню мікроклімату та запобігатиме негативним наслідкам змін клімату, підвищить показники якості життя населення його здоров'я – Впорядкування заплавної терас річок, ставів та водосховищ сприятиме очищенню водних об'єктів та запобігатиме підтопленню і затопленню прилеглих до води територій громади – Реконструкція територій та об'єктів для зберігання та утримання ТПВ та покращення ситуації в напрямку утилізації відходів та санації земель (наявності не санкціонованих сміттєзвалищ навколо населених пунктів територіальної громади) – Формування та збільшення обсягів зелених насаджень спеціального призначення (у межах санітарних зон) запобігатиме поширенню викидів в повітря, позитивно впливатиме на прояви поширення несприятливих фізико-географічних, геологічних та інших природних процесів, зокрема, підтопленням, розвіюванню, пиловим бурям тощо. – Реконструкція каналізаційних та очисних споруд запобігатиме забрудненню побутовими стоками і розвитку ерозії ґрунтів – Збільшення територій під зеленими насадженнями сприятиме покращенню екологічних показників компонентів середовища, уможливить покращенню мікроклімату територій, особливо селітебних територій громади, надасть більше можливості для відпочинку населенню – підвищення конкурентоздатності сільськогосподарських виробників та якості управління у аграрному секторі – підготовка проєктів з переробки сільськогосподарської продукції для реалізації її на території громади, регіону та створення робочих місць, що сприятиме отриманню не тільки державної підтримки, але й залученню інвестиційних коштів в аграрний сектор – Розвиток подієвого туризму в сільській місцевості, організація та проведення народних гулянь, концертів, днів села, організація карнавалів, свят, церемоній, спортивних змагань, реконструкція історичних подій, проведення фестивалів, створення та розвиток зелених садиб – Збільшення державного стимулювання використання альтернативних джерел енергії; – Покращення рівня екологічної безпеки;	– Шумове, вібраційне забруднення у зонах впливу доріг, авіаінфраструктури, залізничного транспорту та виробництва; – Забруднення повітря викидами автотранспорту і від стаціонарних джерел, формування пірогенних ландшафтів внаслідок пожеж, поширеність в межах територій МТГ зон підтоплення та заболочування, анафілогенність території, підтоплення і затоплення території, пилові бури внаслідок зведення насаджень та не раціонального природокористування, незаконна вирубка лісів; – Наслідки радіаційного забруднення від аварії на ЧАЕС – Забруднення води та погіршення якості питної води – Сміттєзвалища у межах населених пунктів є джерелом забруднення ґрунтів, поверхневих вод – Господарювання в межах ПЗС та ОЗ – Утворення теплових островів, особливо у межах виробничих територій та урбанізованих територій, де переважають штучні поверхні – Явище розповзання населених пунктів, що впливає на витіснення біологічного різноманіття, порушення оселищ та зникнення видів флори та фауни, зміни в ландшафтному різноманітті – Нестача територій рекреаційного призначення призводить до не керованої рекреації в не санкціонованих зонах і тягне дигресію ландшафтів – Енергетична неефективність громади, відсутність реалізації проєктів декарбонізації, зеленої енергетики, енергоефективності у співпраці із країнами Європи в рамках зеленого курсу Європи, до якого приєдналася Україна; – Поширення пандемії COVID - 19;

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ІРПІНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2022 РІК ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ НА 2023-2024 РОКИ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Інтенсивне природокористування призвело до погіршення якості ґрунтів, поверхневих вод; накопичення значних об'ємів твердих і рідких відходів; забруднення атмосферного повітря автотранспортом та промисловим виробництвом; часткової втрати ландшафтного та біологічного різноманіття. Проблемною залишається діюча система управління станом навколишнього природного середовища, що пов'язано, зокрема, з недостатньою ефективністю функціонування відповідної системи моніторингу. У зв'язку із характерними природними умовами та існуючою системою природокористування на території Ірпінської МТГ.

4.1. СТАН АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ ІРПІНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Джерелами забруднення повітряного басейну є стаціонарні та пересувні джерела викидів забруднюючих речовин, при цьому більшість викидів відбувається від пересувних джерел викидів. Особливим і відчутним чинником короточасного впливу із надзвичайною шкідливістю для стан повітря та здоров'я населення громади є лісові пожежі та горіння торфовищ в межах заплав, які періодично виникають внаслідок специфічних погодних та кліматичних умов в цілому, а також внаслідок недбалого природокористування та навмисних підпалів. Забруднення від транспорту є найбільш критичним на магістральних вулицях міста Ірпінь. Зазначені ризики є основними серед потенційних впливів на стан здоров'я населення. У населених пунктах громади відсутня розвинута система стаціонарних постів моніторингу якості повітря. Викиди шкідливих речовин від стаціонарних джерел забруднення обумовлені діяльністю промислово-комунальних підприємств. Стаціонарні джерела викидів зосереджені на промислових ділянках найбільш крупних промислових територій, що розташовані на північній та північно-західній околиці міста Ірпінь, таких як ПАТ «Київське спеціалізоване ремонтно-будівельне товариство», ділянки ВАТ «Ірпінський комбінат «Прогрес» (не функціонує), ВАТ «Ірпінський комбінат «Перемога». Території двох останніх підприємств на сьогоднішній день надана в експлуатацію малим підприємствам IV та V класів шкідливості різної галузевої спрямованості.

У місті Ірпінь (Київська область) на цей час встановлено 10 станції моніторингу стану атмосферного повітря, з них 4 працює та зображені кольоровими колами на карті. Станції моніторингу встановлено мешканцями міста, незалежними проектами, організаціями та органами місцевого самоврядування, такими як: SaveDnipro, Luftdaten.info, Eco City, Департамент екології та природних ресурсів Київської ОДА, ЛУН Місто ³⁰ Результати спостереження за станом повітря у межах Ірпінської МТГ представлені на рисунку 4.1. за показником **AQI** (базується на вимірюванні твердих часток (PM_{2.5} та PM₁₀), озону (O₃), діоксиду азоту (NO₂), діоксид сірки (SO₂) та викиди вуглецю (Monophilic carbon monoxide). Більшість станцій на карті контролюють як PM 2.5, так і PM 10 дані, але існує декілька винятків, де доступна лише PM 10.

³⁰ <https://www.saveecobot.com/maps/irpin>

Робота частини підприємств за останні роки характеризується неповним завантаженням виробничих потужностей (5-50%) та неритмічністю. Однак, в межах СЗЗ економічно активних підприємств за несприятливих метеорологічних умов можливі перевищення ГДК забруднюючих речовин в атмосферному повітрі. Загальні тенденції до незначного зростання викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами викидів в майбутньому, швидше за все, будуть продовжуватися, оскільки існує перспектива відновлення економічної діяльності частини промислово- виробничого комплексу міста і проектом документу державного планування передбачається збільшення чисельності населення та економічний розвиток промислових підприємств у майбутньому.

Внесок у забруднення атмосфери додають котельні підприємств тепло- енергопостачання населених пунктів, які розосереджені переважно в межах сельбищної території. Основним паливом в котельних установках є природний мережний газ.

Суттєвим джерелом забруднення виступає автотранспорт, основна частка викидів у громаді припадає на пересувні джерела, переважно від автотранспорту. Викиди від автотранспорту особливо небезпечні для здоров'я людини, оскільки потрапляють у повітря в приземному шарі, в зоні дихання людини. Якість повітря може погіршуватись з причин експлуатації технічно зношеного транспорту, сумнівної якості пального, недосконалої організації дорожнього руху, стану дорожнього покриття та за несприятливих метеорологічних умов.

Найбільші інтенсивності автомобільного руху, в тому числі транзитного, відмічаються на магістральних вулицях загальноміського значення та деяких магістральних вулиці районного значення міста Ірпінь: вул. Гостомельське шосе, Северинівська, Університетська, Центральна, Соборна, Підгірна, Садова. Ключовими викидами в атмосферу з транспортних засобів є: оксид азоту, оксид вуглецю, сірчистий газ, вуглеводень, бенз(а)пірен. Відповідно характеристик автомобільних доріг та даних щодо інтенсивності руху існують ризики перевищення гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин у повітрі за певних метеорологічних умов, та шкідливого впливу на умови проживання на прилеглих ділянках.

4.2. ЕКОЛОГІЧНА СИТУАЦІЯ В ГАЛУЗІ ВОДОКОРИСТУВАННЯ

Забруднення поверхневих вод обумовлене скидами недостатньо очищених і забруднених стічних вод у водойми підприємствами та комунальними службами населених пунктів МТГ, що розташовані в межах басейну р. Ірпінь, р. Буча. Безпосередньо для населених пунктів МТГ джерелом забруднення водойм є стік зливових вод, який формується на сельбищній території, ділянках промислово-комунальних підприємств, за умови нерозвинутості або відсутності мережі каналізації дощових/стічних вод та їхнє скидання у поверхневі водойми без очищення. Окрім того, інтенсивне навантаження меліоративних систем на заплави річок та їх неналежне утримання погіршують природну здатність річок до самоочищення. Наявність ділянок, що зазнають підтоплення та можливого затоплення повеневидами водами 1%-ї забезпеченості погіршують санітарний стан територій та приміщень ускладнюючи їх обслуговування. Можливість проходження паводків 1%-ї забезпеченості створюють ризики матеріальних втрат для житлової забудови, що розташована в межах зони затоплення.

За сукупністю гідробіологічних показників стан якості вод р. Ірпінь відповідав 3 класу – помірно забруднені води. Дані моніторингових спостережень³¹ (пункт спостереження – смт Гостомель)

³¹ <http://cgo-sreznevskiy.kyiv.ua/>

за останній звітний період свідчать про вплив антропогенного навантаження на якість води р. Ірпінь (табл. 4.1.).

Таблиця 4.1. Середній вміст деяких хімічних речовин (в мг/дм³) у воді річок та водосховищі Київської області у другому кварталі 2021 р32.

Річка	Пункт моніторингу	Кисень	Хлориди	Сульфати	Сума іонів	Гідрокарбонати	Біхроматичне окислення	БСК5	Нітроген амонійний	Нітроген нітритний	Нітроген нітратний	Фосфор загальний
Ірпінь	смт. Гостомель	11.19	43.33	39.17	492.8	278.0	37.30	3,653	0,527	0,034	0,677	0,061

За даними гідрохімічних спостережень зафіксовано деяке зниження середнього вмісту розчиненого у воді кисню, разової концентрацій до 2,88 - 3,84 мг О²/дм³. Перевищення гранично допустимих концентрацій (ГДК) за середнім вмістом відмічено за сполуками азоту нітритного – 1,0 - 2,7 ГДК. Забруднення води важкими металами (сполуками міді, мангану, цинку, заліза загального, хрому шестивалентного) залишається суттєвим. Середньорічні концентрації сполук цинку перевищували ГДК у 1,4 - 2,8 рази, заліза загального у 2 рази. Вміст фенолів у пунктах контролю р. Ірпінь був на рівні 1-2 ГДК. Середні концентрації хрому шестивалентного коливались у межах 5 - 10 ГДК. Максимальний вміст сполук мангану досягав рівня високого забруднення (ВЗ)1 у пункті спостережень р. Ірпінь – смт Гостомель і становив 14 ГДК у жовтні та грудні. Загалом по більшості показників якість води порівняно з попереднім роком суттєво не змінилась. Зафіксовано деяке зменшення вмісту мангану, сполук міді.

Основним джерелом забруднення підземних вод на території є стоки промислових підприємств, закачка забруднених стоків в глибинні горизонти, розробка родовищ корисних копалин, а також інтенсивна експлуатація підземних вод в умовах промислової та міської забудови.

Поверхневі водойми в межах Ірпінської МТГ отримують техногенне навантаження через відсутність достатньо розвинутої зливової мережі та очисних споруд на їх випусках, замуленість водойм, поширення стихійних смітників в заплавах територіях, аварії на водопровідних та каналізаційних мережах. Переважна частина населення (78,2%) охоплена системою централізованої каналізації. Частина садибної забудови не каналізована, мешканці користуються вигребами з наступним вивозом асенізаційними машинами та скидом у встановлених КП «Ірпіньводоканал» місцях. Промислові підприємства після попереднього очищення скидають стічні води у міську каналізацію.

Основне техногенне навантаження р. Ірпінь отримує на ділянці течії вище міста. КП «Бояркаводоканал» та КЖЕП смт Глеваха здійснюють скиди зворотних вод у р.Ірпінь з перевищенням ГДС, які є одними із найбільших забруднювачів водних об'єктів області. За сукупністю гідробіологічних показників стан якості вод р. Ірпінь відповідає 3 класу - помірно забруднені води.

³² за даними ЦГО імені Б.Срезневського <http://cgo-sreznevskiy.kyiv.ua/data/viz-hk/byuleten-voda-iikv-2021.pdf>

Додатковим суттєвим фактором, що обумовлює незадовільний екологічний стан водних об'єктів є багаторічне антропогенне навантаження на екосистему річок через проведення великих об'ємів меліоративних (осушувальних), русло випрямних (дренажні канали), берегозахисних та днопоглиблювальних робіт, в результаті чого було суттєво змінено природний гідрологічний режим річок Ірпінь та Буча. В кінцевому результаті це спричинило негативний ефект на екологічний стан водних екосистем річок. Основною причиною незадовільного стану водних об'єктів та прибережних ділянок річок є уповільнений водообмін і застійні явища у штучно створених водоймах, осушувальних каналах та їх обмілілих ділянках, через що водойми у заплавах річок в літній період зазнають інтенсивних евтрофікаційних процесів з існуванням постійної загрози розвитку синьо-зелених водоростей та промерзання взимку і значно послаблює природну здатність водойм до самоочищення. Окрім того існує певний вплив господарської діяльності в заплавах річок, який насамперед полягає у забрудненні водних ресурсів та засміченні берегів.

Неефективне використання земель в межах меліорованих заплав, призводить до їх часткової деградації, періодичне горіння торфовищ створює ризики для здоров'я населення.

Забезпечення питною водою для більшості населення має високу якість і не має ризику для здоров'я населення. Комунальним підприємством постійно здійснюються роботи з розвитку, реконструкції та переоснащення мереж та споруд системи централізованого водопостачання, що дає підстави припускати достатньо високий рівень забезпечення в майбутньому якісною питною водою і відсутності ризиків для здоров'я населення.

4.3. ЕКОЛОГІЧНА СИТУАЦІЯ В ГАЛУЗІ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ТА СТАН ҐРУНТІВ

Забруднювачами земельних ресурсів є в основному накопичувачі побутових відходів (сміттєзвалища, мулові майданчики), склади непридатних пестицидів і агрохімікатів та промислові відходи, що формуються на великих підприємствах.

Із несприятливих інженерно-геологічних факторів, що впливають на освоєння території та потребують інженерної підготовки, поширені підтоплення, місцями заболоченість, ймовірність затоплення паводково-повеневими водами, заторфованість (потужність торфів можлива до 3-4м), на піщаних ґрунтах – вітрова ерозія. В інженерно-геологічному відношенні територія, як частина акумулятивної рівнини Полісся, розташована в межах зони регіонального підвищеного рівня залягання ґрунтових вод. На переважній частині території рівні ґрунтових вод знаходяться дещо нижче 3 м (3-5 м і глибше). Проте в заплавах, на прилеглих до них територіях, та в локальних зниженнях поверхні спостерігаються більш високі рівні (1-3 м) – територія зазнає підтоплення, а місцями, малими ділянками – заболочення (з рівнями ґрунтових вод менше 1 м). Заплави рік Ірпінь за Буча знаходяться в можуть зазнавати затоплення паводково-повеневими водами 1%-ї та 10%-ї забезпеченості.

Забруднення ґрунтів на території громади створюють несанкціоновані стихійні сміттєзвалища. Низький рівень екологічної освіти (свідомості населення), культури поводження з твердими побутовими відходами та відходами ремонтно-будівельних робіт, відсутність можливостей утилізації ТПВ призводить до подальшого забруднення міста та прилеглих територій.

В межах територіальної громади, особливо в межах населених пунктів, наявні порушені ділянки, що потребують рекультивациі та благоустрою. Землі в заплавах річок Ірпінь та Буча є землями приватної власності з цільовим призначенням переважно для ведення особистого селянського господарства та, частково, для індивідуального садівництва.

За останні роки внаслідок розпаювання земель внутрішньогосподарських меліоративних систем в басейні р. Ірпінь відбулось зменшення площ сільськогосподарських угідь, при цьому значні площі цих угідь не використовуються за цільовим призначенням. Багаторічне використання осушених земель спричинило їх швидку мінералізацію, виснаження, механічне спрацювання. Меліорація заболочених земель призвела до негативних результатів: майже половина площі осушених ґрунтів має підвищену кислотність, 21 % є дефляційно-небезпечними, близько 10% - перезволожені, 8,4% – засолені. Всі ґрунти басейну потребують хімічної чи гідромеліоративної і хімічної меліорації. Крім того, значні площі заплав річок Ірпінь та Бучанка заболочуються, заростають чагарниками, бур'янами, шкідливими травами і стають малопродуктивними, утворюються осередки стихійних смітників. Коефіцієнт використання багатьох масивів осушених земель заплав річок Ірпінь та Буча знизився до 0,4-0,7. У заплаві річки Ірпінь, Буча, Мислин, фіксується загорання сухої трави та торф'яні пожежі. Це негативно впливає на стан атмосферного повітря та спричиняє ризики захворювань серед населення як м. Ірпінь так і загалом населення громади. Найчастіше пожежі в басейні р. Ірпінь виникають на осушувально-зволожувальних системах Бучанка та Ірпінська, зокрема в межах Ірпінської міської ради. Вигоріли значні ділянки торфовищ, стають практично непридатними для ведення сільськогосподарського виробництва, трансформуються у чагарники, які не використовуються у господарській діяльності та продовжують частково бути пожежонебезпечними.

Проблема інженерно-геологічних умов земель обумовлена як природними (ландшафтними, паводковими, зливовими дощами) так і антропогенними факторами (неефективна господарська діяльність, відсутність профілактичних заходів). Ця тенденція більш ймовірно залишиться такою і надалі у випадку, якщо не будуть вжиті належні заходи. Виконання заходів є особливо важливим для досягнення цілей та напрямків визначених низкою місцевих та регіональних програм та забезпечення умов сталого соціально- економічного розвитку міста. Ця проблема вважається пріоритетною і її вплив на розвиток міста розглядається як негативний.

До ризиків зниження біорізноманіття на території МТГ відносяться дуже повільне і неефективне, виконання заходів регіональної програми “Київщина заповідна”, Регіональної схеми екологічної мережі Київської області, в тому числі в питаннях визначення особливо цінних ділянок, які є перспективними для заповідання з подальшим наданням їм статусу природно-заповідного фонду; скорочення площ з природним рослинним покривом; наявність порушених ділянок зі зритим рослинним покривом, стихійних сміттєзвалищ.

4.4. ПРОБЛЕМИ УТВОРЕННЯ ТА НАКОПИЧЕННЯ ВІДХОДІВ

Однією з найгостріших екологічних проблем в Київській області і в Ірпінській МТГ, зокрема, є поводження з відходами. Станом на січень 2021 року за даними Головного управління статистики в Київській області ³³ - накопичено 2153629,1 т відходів I-IV класів небезпеки (табл. 4.2.). Основними джерелами утворення відходів в області є підприємства хімічної, машинобудівної, паливно-енергетичної, будівельної галузей, агропромислового комплексу та сфери комунально-побутового обслуговування.

³³ <http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/>

Таблиця 4.2. Утворення відходів по містах обласного значення та районах у 2020 році

	Відходи І–ІV класів небезпеки	У т.ч. І–ІІІ класів небезпеки
Київська область	2153629,1	5902,9
м. Ірпінь (міськрада)	22879,5	33,3
К.-Святошинський	32544,3	1823,3

Відомості про кількість відходів в МТГ не збиралися (табл. 4.3.). Але існують дані що вказують на відсутність налагодженої системи збору сміття із території населених пунктів, що призводить до утворення стихійних сміттєзвалищ. Ситуація з відходами в регіоні є доволі критичною.

Для населених пунктів обсяг відходів від життєдіяльності осіб спрогнозовано згідно вимог ДБН Б.2.2-12:2019, із розрахунку 300 кг/особу в рік, спираючись на існуючу кількість мешканців.

Таблиця 4.3. Поводження з відходами по містах обласного значення та районах у 2020 році (т)

	Утилізовано		Спалено		Видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти	
	відходи І–ІV класів небезпеки	у т.ч. І–ІІІ класів небезпеки	відходи І–ІV класів небезпеки	у т.ч. І–ІІІ класів небезпеки	відходи І–ІV класів небезпеки	у т.ч. І–ІІІ класів небезпеки
Київська область	18176,4	6,8	21872,1	1507,3	1677744,2	802,2
м.Ірпінь (міськрада)	-	-	265,5	-	-	-
К.-Святошинський	-	-	3,2	-	1,8	-

Для поліпшення санітарного стану населених пунктів, а також виконання Закону України «Про благоустрій населених пунктів», Закону України «Про відходи» розробляються та затверджуються схеми санітарної очистки населених пунктів. Електронний сервіс «Інтерактивна мапа сміттєзвалищ» Міністерства захисту довкілля та енергетики України ³⁴ дає можливість бачити розподіл та кількість несанкціонованих сміттєзвалищ, що перебувають на контролі адміністрації Ірпінської міської територіальної громади ³⁵. Інструменти залучення населення та виховання екологічної свідомості при використанні ресурсу Екомапа (рис. 4.2.).

Система санітарного очищення населених пунктів Ірпінської МТГ - планово-регулярна, здійснюється за допомогою контейнерів. Об'єм накопичення та централізованого вивозу побутових відходів у м. Ірпінь середньому за рік складає: 40308,5 м³ твердих побутових відходів; 10238,7 м³ рідких побутових відходів. У м. Ірпінь відсутні паспортизовані місця видалення відходів. Вивіз ТПВ та сміття з вулиць міста здійснюється згідно затверджених графіків на сміттєзвалище ТОВ «Утилсервіс», розташоване на відстані 38 км від м. Ірпінь за адресою смт Бородянка. Рідкі побутові відходи зливаються до централізованих мереж каналізації на зливній станції.

Благоустрій територій міського кладовища та кладовищ в сільських населених пунктах, покращення їх екологічного та естетичного стану є одним з пріоритетних напрямків як господарської, так і природоохоронної діяльності.

Збір та вивіз твердих побутових відходів (далі ТПВ) спеціалізованим автотранспортом з території міської ради здійснює КП «УЖКГ «Ірпінь» та ТОВ «ЕКОДОМ ГРУП», з роздільного збору сміття - МПП «Рада».

³⁴ <https://ecomapa.gov.ua>

³⁵ <https://ecomapa.gov.ua>

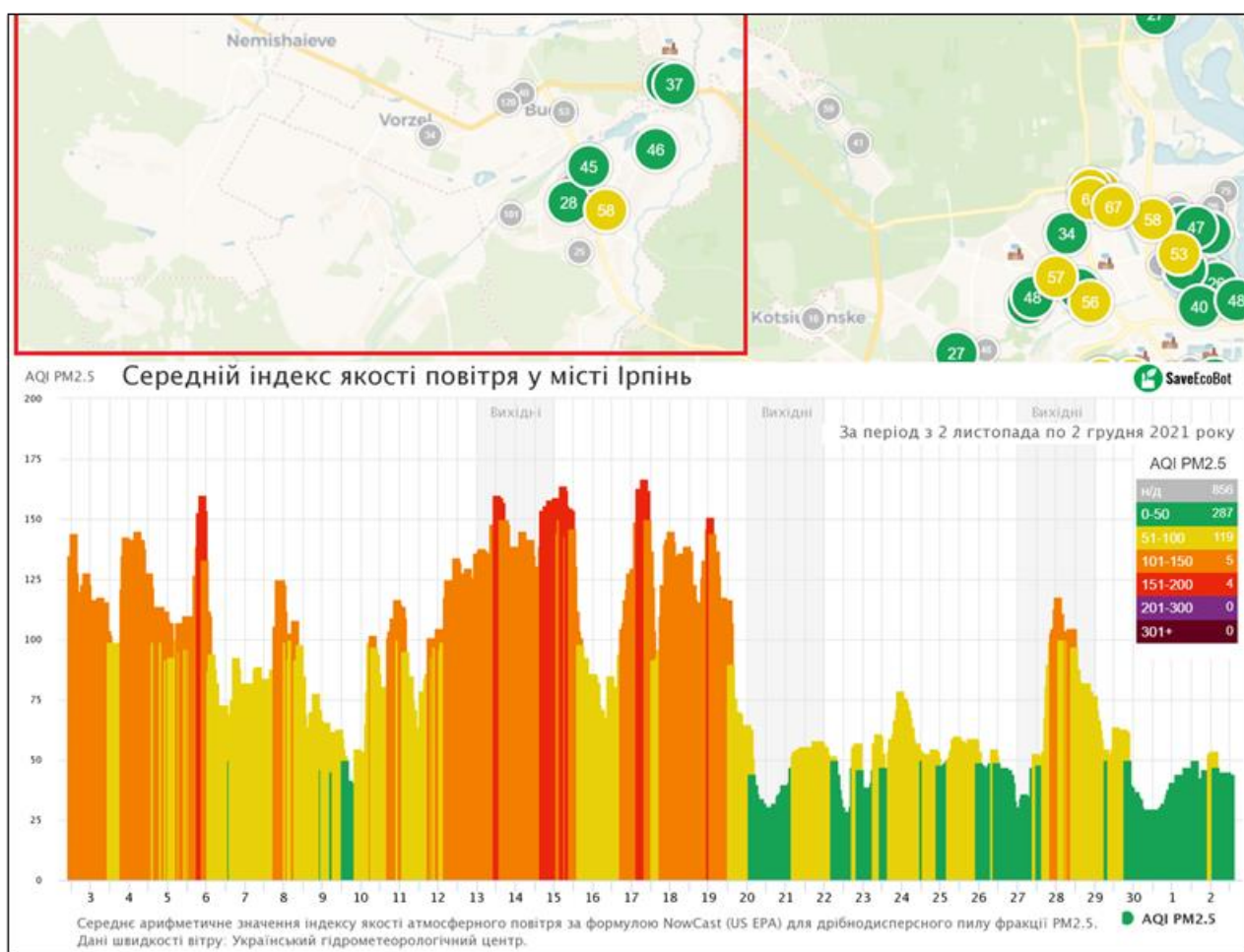

Рисунок 4.1. Дані по забрудненості повітря в межах Ірпінської МТГ

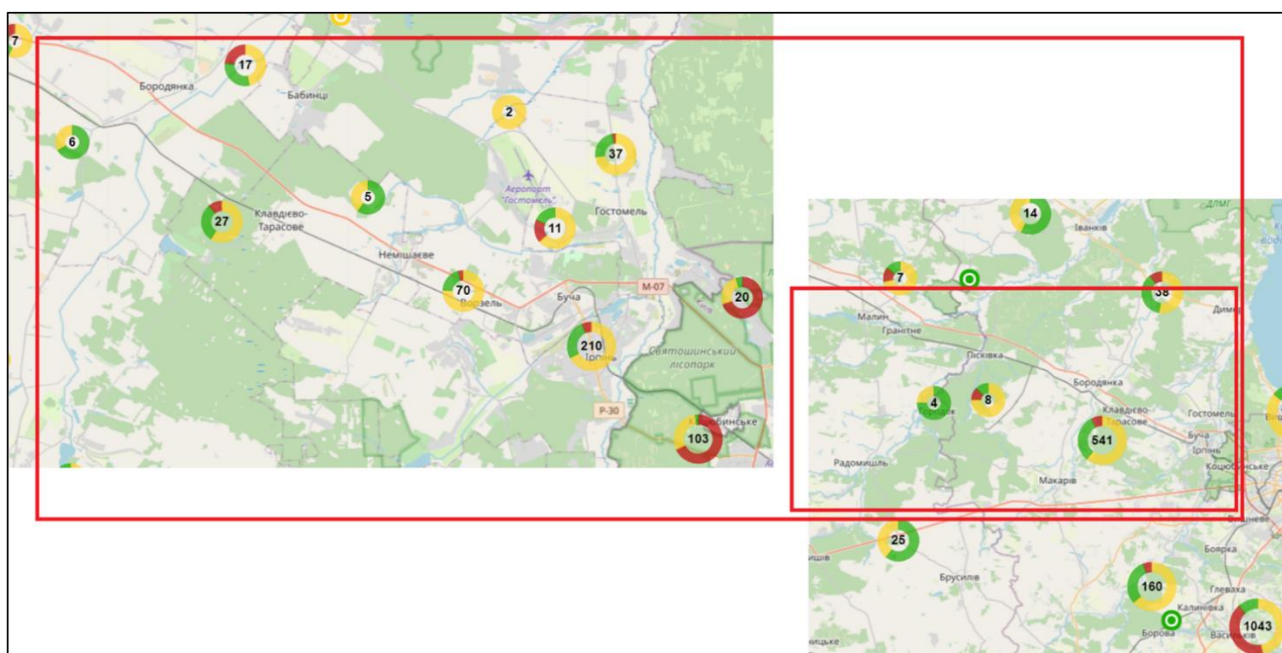

Рисунок 4.2. Ситуація із несанкціонованими сміттєзвалищами в межах Ірпінської МТГ

4.5. ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА СТАН ЗДОРОВ'Я ТА ЗАХВОРЮВАНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ ІРПІНСЬКОЇ МТГ

Загальні медико-демографічні та медико-географічні дослідження свідчать, що на чинники з першої групи (паління, вживання наркотиків, зловживання алкоголем, праця в шкідливих умовах, нераціональне харчування, стреси, гіподинамія, незадовільні побутові умови та урбанізація) припадає 51-52% загального впливу. На чинники третьої групи – навколишнє природне середовище (забруднення повітря, води, ґрунту, фізичні фактори впливу) припадає - 20-21% впливів. Генетично-біологічні фактори (спадковість, стать тощо) впливають – на 19-20%. На групу факторів, пов'язаних із обсягом і якістю медичного обслуговування (забезпеченість об'єктами медичної інфраструктури та фахівцями, своєчасність та якість лікування, вакцинація, періодичність медичних обстежень, державне фінансування медичної сфери тощо) – 8-9% впливу.

Найбільшими ризиками впливу на стан здоров'я населення, які стосуються ДДП є: якість атмосферного повітря, недостатній рівень забезпечення обслуговуючою інфраструктурою, особливо в напрямку забезпечення належного рівня охорони здоров'я та якості життя, зокрема, закладами охорони здоров'я та лікування, закладами середньої освіти та позашкільної діяльності, об'єктами лікувально-оздоровчого, рекреаційного, туристичного спрямування.

Показники існуючого стану використання території Ірпінської міської територіальної громади щодо забезпеченості жителів закладами охорони здоров'я не відповідають державним будівельним нормам (табл. 4.4).

Таблиця 4.4. Структура закладів охорони здоров'я області станом на 01.01.2020 ³⁶

Найменування районів	Обласні лікарні	Дитячі обласні лікарні	Міські лікарні	Психіатричні та психоневрологічні	Диспансери	Інфекційні, туберкульозні, відновного лікування	ЦРЛ	ДЛ
Києво-Святошинський		1	1		1		1	
м. Ірпінь			1	1				
Всього по області	2	2	10	2	8	2	24	1

Так, за даними комунального некомерційного підприємства Київської обласної ради «Київський обласний центр громадського здоров'я» ³⁷ (2021) забезпеченість кількістю ліжок в стаціонарних лікувальних закладах складає нижче 40 %, закладами первинної та вторинної медичної допомоги (амбулаторії сімейної медицини, поліклініки, медичні центри тощо) майже 90 %, станціями екстренної медичної допомоги просто відсутні, недостатній рівень забезпечення територіями спортивних та фізкультурно-оздоровчих споруд, менше 20 % від норми та спортивних залів загального користування – 80% від норми.

Таблиця 3.5. Амбулаторії загальної практики сімейної медицини

Райони	2018	2019	2021
Києво-Святошинський	27	27	
м. Ірпінь	7	7	10 (ІМТГ)
Всього по області	328	334	

³⁶ <https://krphc.org.ua/medico-statistichna-information/resursy-ohorony-zdorovya/>

³⁷ <https://krphc.org.ua/medico-statistichna-information/resursy-ohorony-zdorovya/>

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ІРПІНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2022 РІК ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ НА 2023-2024 РОКИ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ПРОГРАМИ

Програма соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки враховує низку зобов'язань у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені як на міжнародному, та і на національному рівні на різних організаційно-управлінських щаблях (табл. 5.1).

Таблиця 5.1. Аналіз відповідності напрямів розвитку Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки зобов'язанням у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язаним із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення *

Зобов'язання	Пріоритети розвитку проєкту Програми				
	соціальна сфера	гуманітарна сфера	реальний сектор економіки	сфера житлово-комунальних послуг	охорона навколишнього середовища
Міжнародні зобов'язання					
Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони	0	0	0	0	++
Резолюція, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 25 вересня 2015 року 70/1 «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року»	++	++	+	++	++
Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті і Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті	++	++	++	++	++
Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля	+	0	0	0	++
Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів	0	0	0	0	-
Конвенція про охорону біологічного різноманіття	0	0	0	0	+
Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі	0	0	0	0	+
Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин	0	0	0	0	+
Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів	0	0	0	0	0
Конвенція ООН про боротьбу з опустелюванням у тих країнах, що потерпають від серйозної посухи та/або опустелювання, особливо в Африці	0	0	0	0	+
Рамкова конвенція ООН про зміну клімату	0	0	0	0	+
Паризька угода	0	0	0	0	+

Зобов'язання	Пріоритети розвитку проєкту Програми				
	соціальна сфера	гуманітарна сфера	реальний сектор економіки	сфера житлово-комунальних послуг	охорона навколишнього середовища
Європейська ландшафтна конвенція	0	0	0	0	+
Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи	0	0	0	0	+
Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини	0	0	0	0	+
Національне законодавство у сфері охорони довкілля	0	+	++	++	++
Основні засади (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року					
Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»	0	0	0	0	++
Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»	0	0	0	+	++
Закон України «Про засади державної регіональної політики»	+	+	+	+	++
Закон України «Про охорону атмосферного повітря»	0	0	0	+	++
Закон України «Про природно-заповідний фонд України»	0	0	0	0	+
Закон України «Про рослинний світ»	0	0	0	0	++
Закон України «Про тваринний світ»	0	0	0	0	++
Закон України «Про екологічну мережу України»	0	0	0	0	+
Закон України «Про охорону земель»	0	0	0	0	++
Кодекси України: Лісовий кодекс України, Водний кодекс України, Земельний кодекс України	0	0	0	0	++
Постанова Кабінету Міністрів України Про Концепцію збереження біологічного різноманіття України, Концепція Загальнодержавної програми збереження біорізноманіття на 2005–2025 роки	0	0	0	0	+
Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки»	+	+	+	+	++
Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»	++	++	++	++	++
Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року, розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року»	0	0	0	+	+
Концепція боротьби з деградацією земель та опустелюванням, Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням	0	0	0	0	+
Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року, Національний план управління відходами до 2030 року	0	0	0	++	++
Державна програма стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020–2022 роки	0	++	0	0	++
Регіональні природоохоронні документи					
Стратегія розвитку Київської області на 2020–2027 роки, План заходів з реалізації у 2020–2023 роках Стратегії	++	++	++	++	++
Програма соціально-економічного та культурного розвитку Київської області на 2022 рік	++	++	++	++	++

Зобов'язання	Пріоритети розвитку проєкту Програми				
	соціальна сфера	гуманітарна сфера	реальний сектор економіки	сфера житлово-комунальних послуг	охорона навколишнього середовища
Програма охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів Київської області на 2019–2022 роки	0	0	0	+	++
Обласна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року	0	0	0	+	++
Обласна цільова програма захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2018–2022 роки	0	++	0	0	++
Регіональна комплексна програма розвитку лісового (муніципального) фонду Київської області на період до 2022 року	0	0	0	0	++
Програма перспективного розвитку зелених насаджень м. Ірпінь на період 2019–2021 роки	0	+	0	0	++

*Для оцінки відповідності пріоритетів розвитку проєкту і природоохоронних зобов'язань, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення застосовано шкалу:

++	- цілі/завдання добре узгоджені;
+	- цілі/завдання принципово узгоджені, проте існує потреба в тіснішому зв'язку на наступних етапах планування та/або на рівні заходів;
0	- цілі/завдання взаємонеітральні;
-	- цілі/завдання не узгоджуються, але можуть бути узгоджені. В рамках наступного планування потрібні спеціальні заходи, спрямовані на узгодження цілей;
--	- цілі/завдання принципово суперечать одні одним. Необхідні термінові заходи, спрямовані на уточнення цілей.

Отже, Програма соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки розроблені з урахуванням мети, цілей, завдань та/або принципів вищенаведених нормативно-правових і законодавчих актів, що містять зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, зокрема, міжнародні зобов'язання, норми національного законодавства у сфері охорони довкілля, а також регіональних природоохоронних ДДП. Окремі положення зазначених природоохоронних міжнародних зобов'язань і нормативно-правових та законодавчих актів безпосередньо покладені в основу розробленого Програми, інші – мають опосередкований вплив, однак заходи оцінюваного проєкту ДДП будуть сприяти досягненню їх цілей.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ, ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

У розділі представлений комплексний аналіз ймовірних впливів на довкілля у зв'язку із впровадженням заходів Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки та характер прояву таких проблем. Проаналізовані всі заходи, представлені у Програмі. У таблиці 6.1. і 6.2 детальніше охарактеризовані заходи Програми, які позитивно або негативно можуть впливати на довкілля, вказані чинники і ймовірні наслідки покращення / погіршення стану компонентів природи. Ймовірні наслідки для екологічного стану території громади представлені у розрізі компонентів природи (клімат, атмосферне повітря, поверхневі та підземні води, біорізноманіття і природно-заповідний фонд, вільні землі, ґрунти), а також щодо впливу на соціальне середовище (людина і здоров'я; образ ландшафту, культурна спадщина). Оцінка впливів по компонентах природи і соціальне середовище представлена за шкалою:

«+» позитивний вплив; «-» негативний вплив; «0» нейтральний вплив

Переважна більшість цілей і завдань Програми сприятиме покращенню стану довкілля, чинитиме позитивний вплив на стан компонентів природи та соціальне середовище, зокрема здоров'я населення. Зокрема, покращенню екологічного стану сприятимуть заходи, пов'язані із розвитком комунальної сфери, комплекс заходів із підвищення рівня енергоефективності, що має забезпечити зниження рівня викидів і скидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря, водойми і ґрунти. Цим також забезпечується внесок у зменшення обсягу парникових газів. Посилення ефекту позитивного впливу на довкілля у вказаних сферах забезпечується через впровадження комплексу заходів із дотримання екологічної безпеки, удосконалення системи поводження з твердими побутовими відходами. Покращення стану довкілля очікується також у зв'язку із реконструкцією та впровадженням новітніх технологій на промислових підприємствах. Заплановане створення нового об'єкту природно-заповідного фонду – ландшафтного заказника «Потоки», що дозволить реалізовувати вимоги охорони природи, підтримки ландшафтного та біорізноманіття. Розроблення і впровадження містобудівної документації сприятиме еколого орієнтованому раціональному використанню територій та природних ресурсів.

Заходи за напрямками «житлово-комунальне господарство» та «Природокористування та безпека життєдіяльності», за умов їхнього послідовного і одночасного впровадження чинитимуть позитивний кумулятивний вплив на стан довкілля у середньо- і довгостроковій перспективі.

Короткострокові негативні впливи на довкілля у зв'язку із цілями Програми пов'язані із реалізацією інфраструктурних проектів у галузі дорожнього будівництва, будівництва житла і громадських будівель, розвитку інфраструктури. Реалізація нових проектів пов'язана із вилученням вільних земель, інтенсивним перетворенням ландшафтів, створенням нових джерел викидів і скидів, шкідливих для людини (викиди в атмосферне повітря, шумове забруднення, скиди у поверхневі води тощо). Мінімізація таких негативних впливів можлива за використання новітніх технологій запобігання надмірним викидам і скидам, зниження рівня вмісту забруднювачів у них, забезпечення ефективного функціонування систем видалення відходів.

Таблиця 6.1. Аналіз цілей і завдань Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки щодо ймовірних наслідків для навколишнього середовища

Пріоритетні напрямки розвитку та відповідні заходи Програми	Клімат та зміни клімату	атмосферне повітря, парникові	поверхневі і підземні води	Біорізноманіття	природно-заповідний фонд	вільні землі	грунти	ландшафт	культурна спадщина	людина і здоров'я	Оцінка впливу на довкілля
1. СОЦІАЛЬНА СФЕРА											
Зайнятість населення та ринок праці	Заходи носять організаційний характер, спрямовані на вирішення соціальних питань і не чинитимуть впливу на компоненти природи або здоров'я населення										-
Грошові доходи населення	Заходи носять організаційний характер, спрямовані на вирішення соціальних питань і не чинитимуть впливу на компоненти природи або здоров'я населення										-
Соціальний захист населення	Заходи носять організаційний характер, спрямовані на вирішення соціальних питань і не чинитимуть впливу на компоненти природи або здоров'я населення										-
Демографічний розвиток, підтримка сім'ї та молоді	Заходи носять організаційний характер, спрямовані на вирішення соціальних питань і не чинитимуть впливу на компоненти природи або здоров'я населення										-
2. ГУМАНІТАРНА СФЕРА											
Охорона здоров'я	Заходи носять організаційний характер, спрямовані на вирішення соціальних питань і не чинитимуть впливу на компоненти природи або здоров'я населення										-
Освіта	Заходи носять організаційний характер, спрямовані на вирішення соціальних питань і не чинитимуть впливу на компоненти природи або здоров'я населення										-
реалізація стратегії впровадження сучасних енергозберігаючих технологій	+	+	0	0	0	0	0	0	0	+	Покращення через зменшення викидів
Культура і туризм	Заходи носять організаційний характер, спрямовані на вирішення соціальних питань і не чинитимуть впливу на компоненти природи або здоров'я населення										-
Фізична культура і спорт	Заходи носять організаційний характер, спрямовані на вирішення соціальних питань і не чинитимуть впливу на компоненти природи або здоров'я населення										-
3. РЕАЛЬНИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ											
Регуляторна політика та розвиток підприємництва	Заходи носять організаційний характер, спрямовані на вирішення соціальних питань і не чинитимуть впливу на компоненти природи або здоров'я населення										-
Промисловість	Заходи носять організаційний характер, спрямовані на вирішення соціальних питань і не чинитимуть впливу на компоненти природи або здоров'я населення										-
зменшення енергоємності виробництва за рахунок впровадження прогресивних енергозберігаючих технологій та устаткування, підвищення ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів, оптимізації структури енергоспоживання	+	+	0	0	0	0	0	0	0	+	Покращення через зменшення викидів
Транспорт	Заходи переважно носять організаційний характер, спрямовані на вирішення соціальних питань і не чинитимуть впливу на компоненти природи або здоров'я населення										-
забезпечення мешканців міста та селищ транспортним сполученням та створення умов для його безперервного	0	—	0	0	0	0	—	0	0	0	-
		Можливе зростання обсягу викидів в атмосферу					Вторинне забруднення ґрунтів викидами				

Пріоритетні напрямки розвитку та відповідні заходи Програми	Клімат та зміни клімату	атмосферне повітря, парникові	поверхневі і підземні води	Біорізноманіття	природно-заповідний фонд	вільні землі	ґрунти	ландшафт	культурна спадщина	людина і здоров'я	Оцінка впливу на довкілля
обліку споживання води та теплової енергії;	зміною клімату	атмосфери									
ремонт покрівлі та утеплення комунальної форми власності будинків;	+ Внесок у боротьбу із зміною клімату	+ Зменшення викидів у атмосферу	0	0	0	0	0	0	0	0	-
капітальний ремонт прибудинкових територій багатоквартирних житлових будинків;	0	0	0	0	0	0	0	+ Покращення естетичного вигляду міського ландшафту	0	0	-
підвищення ефективності роботи підприємств, які працюють на ринку життєзабезпечення споживачів міста, та надійності функціонування систем енергопостачання;	+ Внесок у боротьбу із зміною клімату	+ Зменшення викидів у атмосферу	0	0	0	0	0	0	0	0	-
ефективне використання енергетичних і матеріальних ресурсів виробниками та споживачами послуг;	+ Внесок у боротьбу із зміною клімату	+ Зменшення викидів у атмосферу	0	0	0	0	0	0	0	0	-
впровадження нових технологій і засобів озеленення територій;	0	0	+ Внесок у збільшення водоутримуючої здатності території – утримання вологості	+ Зростання біорізноманіття у місті	0	0	+ Збереження відкритого ґрунту	0	0	0	-
поліпшення благоустрою та санітарно-епідеміологічного стану в місті	0	0	0	0	0	0	0	+ Покращення естетичного вигляду міського ландшафту	0	+ Внесок у забезпечення сприятливих умов для здоров'я	-
розширення зони обслуговування, збільшення обсягу наданих послуг із	0	0	+ Зменшення рівня	0	0	0	+ Зменшення рівня	+ Покращення естетич	0	0	-

[illegible]

Пріоритетні напрямки розвитку та відповідні заходи Програми	Клімат та зміни клімату	атмосферне повітря, парникові	поверхневі і підземні води	Біорізноманіття	природно-заповідний фонд	вільні землі	ґрунти	ландшафт	культурна спадщина	людина і здоров'я	Оцінка впливу на довкілля
атмосферного повітря;	зміною клімату	атмосфери									
Охорона і раціональне використання земель;	+ Внесок у боротьбу із зміною клімату	+ Зменшення викидів парникових газів	+ Покращення стану водойм, запобігання забрудненню ґрунтових вод	+ Підтримка біорізноманіття	0	+ Збереження вільних земель	+ Збереження природних ґрунтів, менше забруднення	+ Підтримка традиційного образу ландшафту	0	+	-
Озеленення, благоустрій селища, збереження природно-заповідного фонду;	+ Внесок у боротьбу із зміною клімату	+ Зменшення викидів парникових газів	+ Внесок у покращення стану водойм, запобігання забрудненню ґрунтових вод	+ Підтримка біорізноманіття	+ Збереження території ПЗФ	+ Збереження вільних земель	+ Збереження природних ґрунтів, менше забруднення	+ Підтримка естетично привабливого образу ландшафту	0	+	-
Розвиток сфери поводження з твердими побутовими відходами;	+ Внесок у боротьбу із зміною клімату	+ Зменшення викидів парникових газів	+ Внесок у покращення стану водойм, запобігання забрудненню ґрунтових вод	0	0	0	+ Збереження природних ґрунтів, менше забруднення	+ Підтримка естетично привабливого образу ландшафту	0	+	-
Розвиток рекреації											-
організація території природно-заповідного фонду та створенням ландшафтного заказника або парку «Потоки» в місті Ірпінь;	+ Внесок у боротьбу із зміною клімату	+ Зменшення викидів парникових газів	+ Внесок у покращення стану водойм, запобігання забрудненню ґрунтових вод	+ Збереження біорізноманіття	+ Збереження території ПЗФ	+ Збереження вільних земель	+ Збереження природних ґрунтів, менше забруднення	+ Збереження традиційного образу ландшафту	+ Збереження цінних ландшафтів	+	-
будівництво парків та скверів в селах Козинці, Михайлівсько-Рубежівці;	+ Внесок у боротьбу із зміною клімату	+ Зменшення викидів парникових газів	+ Внесок у покращення стану водойм, запобігання забрудненню	+ Підтримка біорізноманіття	0	+ Збереження вільних земель	+ Збереження природних ґрунтів, менше забруднення	+ Підтримка естетично привабливого образу ландшафту	+ Створення цінних наближених до природи ландшафтів у	+	-

Пріоритетні напрямки розвитку та відповідні заходи Програми	Клімат та зміни клімату	атмосферне повітря, парникові	поверхневі і підземні води	Біорізноманіття	природно-заповідний фонд	вільні землі	ґрунти	ландшафт	культурна спадщина	людина і здоров'я	Оцінка впливу на довкілля
			нення ґрунто вих вод						населених пунктах		
облаштування зони відпочинку поряд з водоймами міста Ірпінь та в селах Козинці, Михайлівсько-Рубежівці (пляжі, місця дозвілля).	+ Внесок у боротьбу із зміною клімату	0	+ Внесок у покращення стану водойм, запобігання забрудненню ґрунто вих вод	+ Підтримка біорізноманіття	0	+ Збереження вільних земель	+ Збереження природних ґрунтів, менше забруднення	+ Підтримка естетично привабливого образу ландшафту	0	+	-

Таблиця 6.2. Оцінка впливу на компоненти навколишнього середовища

Чи може реалізація Схеми спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення ситуації
	так	Помірний	ні	
Повітря				
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел			+	+
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел		+		
Погіршення якості атмосферного повітря			+	+
Поява джерел неприємних запахів			+	
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату			+	
Водні ресурси				
Збільшення обсягів скидів у поверхневі води			+	+
Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню			+	
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очищення стічних вод			+	+
Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту			+	
Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму річок			+	
Зміни напряму або швидкості потоків підземних вод			+	
Зміни обсягів підземних вод			+	
Забруднення підземних водоносних горизонтів			+	+
Відходи				

Чи може реалізація Схеми спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення ситуації
	так	Помірний	ні	
Збільшення кількості утворюваних ТПВ		+		+
Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки			+	+
Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки			+	
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами			+	
Утворення або накопичення радіоактивних відходів			+	
Ґрунтовий покрив				
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару			+	+
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів			+	+
Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель			+	
Виникнення конфліктів між ухваленими рішеннями Схеми та цілями місцевих громад щодо використання земельних ресурсів			+	
Біорізноманіття та природно-заповідний фонд, ландшафтне різноманіття				
Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)			+	+
Зміни в кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві			+	
Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому			+	
Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин			+	+
Будь-який вплив на кількість і якість рекреаційних ресурсів			+	
Будь-який вплив на об'єкти історико-культурної спадщини			+	
Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появи естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)			+	+
Населення та інфраструктура				
Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території			+	
Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі			+	+
Суттєвий вплив на транспортну систему, зміни в структурі транспортних потоків			+	+
Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень		+		
Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги		+		
Поява будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей			+	

Чи може реалізація Схеми спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення ситуації
	так	Помірний	ні	
Загальна оцінки впливу на довкілля та використання природних ресурсів				
Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів			+	+
Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу			+	
Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії		+		+
Суттєве порушення якості природного середовища			+	
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва			+	
Поява можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому			+	
Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викликать значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний вплив на добробут людей			+	

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ІРПІНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2022 РІК ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ НА 2023-2024 РОКИ

Для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки, враховуючи результати досліджень поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено, стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу, екологічних проблем, у тому числі ризику впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом, наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3–5 та 10–15 років відповідно, а за необхідності – 50–100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків, що викладені у розділах 2–4, 6 цього звіту, пропонується комплекс природоохоронних заходів (табл. 7.1).

Таблиця 7.1 – Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки

Компонент довкілля / сфера виникнення негативних наслідків	Заходи
Клімат та атмосферне повітря	○ зменшення енергоємності виробництва за рахунок впровадження прогресивних енергозберігаючих технологій та устаткування, підвищення ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів, оптимізації структури енергоспоживання ○ поліпшення транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури ○ забезпечення оптимізації ресурсоспоживання в житловому фонді - встановлення будинкових засобів обліку споживання води та теплової енергії; ○ ремонт покрівлі та утеплення комунальної форми власності будинків; ○ підвищення ефективності роботи підприємств, які працюють на ринку життєзабезпечення споживачів міста, та надійності функціонування систем енергопостачання ○ ефективне використання енергетичних і матеріальних ресурсів виробниками та споживачами послуг ○ впровадження нових технологій і засобів озеленення територій, зокрема щодо захисту від шуму і викидів забруднюючих речовин вздовж автодоріг і вулиць із інтенсивним рухом транспорту. ○ виконання запланованих обсягів реконструкції, капітального та поточного ремонту автомобільних доріг комунальної власності; ○ капітальний ремонт тротуарів (пішохідних та велодоріжок)
Поверхневі та підземні води	○ будівництво зливових каналізацій ○ Покращення санітарно-екологічного стану водних об'єктів; ○ Покращення санітарно-екологічного стану природних джерел; ○ Здійснити паспортизацію водних об'єктів м. Ірпінь та сіл Козинці, Михайлівська-Рубежівка, які розташовані на землях комунальної власності ○ Покращення якості питної води
Ґрунти	○ Охорона і раціональне використання земель
Флора, фауна, біорізноманіття	○ Охорона і раціональне використання земель ○ Озеленення, благоустрій селища, збереження природно-заповідного фонду
Ландшафтна та культурна спадщина	○ Охорона і раціональне використання земель ○ Озеленення, благоустрій селища, збереження природно-заповідного фонду
Природно-заповідний фонд	○ організація території природно-заповідного фонду та створенням ландшафтного заказника або парку «Потоки» в місті Ірпінь ○ створення землепорядної документації і винесення меж в натурі для існуючих територій природно-заповідного фонду ○ дотримання природоохоронних режимів існуючих територій природно-заповідного фонду
Рекреація та туризму	○ Озеленення, благоустрій селища, збереження природно-заповідного фонду
Поводження з відходами	○ Розвиток сфери поводження з твердими побутовими відходами ○ поліпшення благоустрою та санітарно-епідеміологічного стану в місті: ○ розширення зони обслуговування, збільшення обсягу наданих послуг із вивозу твердих побутових відходів та рідких стоків, забезпечення планово-регулярного вивозу твердих побутових відходів від усіх категорій виробників;

	- о забезпечення контролю за діяльністю суб'єктів підприємницької діяльності, що займаються транспортуванням відходів; - о пропаганда і впровадження сучасних технологій збору відходів; пошук варіантів впровадження сучасних методів видалення відходів; - о організація співробітництва і координація дій із підприємствами, що забезпечують утилізацію та переробку твердих побутових відходів
Здоров'я населення	о Екологічна освіта і виховання

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ

8.1. АЛЬТЕРНАТИВИ ДЛЯ ПЛАНУВАЛЬНИХ РІШЕНЬ

У рамках стратегічної екологічної оцінки Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки як альтернативний було розглянуто «нульовий» сценарій.

При гіпотетичному «нульовому» сценарії не затверджується проєкт Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської об'єднаної територіальної громади на 2022 рік. Цей сценарій може розглядатися як продовження поточних тенденцій щодо стану довкілля, в тому числі здоров'я населення.

В разі неприйняття Програми інерційний характер розвитку ситуації в економіці та соціальному житті громади Ірпеня сприятиме збільшенню та накопиченню екологічних негараздів, а незадовільний стан інфраструктури може нести загрози техногенного характеру. Виникатиме кумулятивний ефект екологічних та соціально-економічних проблем, що ускладнить екологічну ситуацію, невирішеність їх не тільки поглибить кризу, але й поставить під загрозу вирішення основних соціальних проблем та діяльності громади на засадах збалансованого розвитку. Особливу загрозу становитиме проблема забруднення вод, атмосферного повітря та виникнення надзвичайних ситуацій природного, природно-антропогенного характеру.

У випадку прийняття Програми характеристики стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я суттєво не зміняться одразу, а в середній та далекій перспективі після реалізації заходів Програми, які передбачені стратегічними цілями затвердженими у Програмі та проведення інформаційно-роз'яснювальних заходів серед підприємців стосовно впровадження сучасних екологічних стандартів у діяльність їх підприємств очікується покращення умов життєдіяльності та стану здоров'я мешканців громади. Виникнення нових екологічних проблем, в тому числі ризики впливу на здоров'я населення в разі реалізації Програми не передбачається. Так само не передбачаються негативні впливи для територій з природоохоронним статусом.

8.2. ОПИС МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ

Стратегічна екологічна оцінка Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки складалась із декількох послідовних етапів, які відображені у структурі Звіту. Основні етапи такі:

- 1) Збір та узагальнення інформації. Це – дані про природні умови території та про актуальний стан навколишнього середовища. Проаналізовані дані про кліматичні умови, повітряне і водне середовище, особливості геоморфологічної будови та перебігу сучасних фізико-географічних процесів, особливості ґрунтового покриття, структура використання земель та відкриті (незабудовані) землі; тваринний і рослинний світ, біорізноманіття; природно-заповідний фонд; ландшафти та їхнє значення. Також виконано аналіз стану здоров'я населення на основі статистичних даних.
- 2) Прогнозний аналіз подальшого стану та розвитку території громади, якщо Програми не буде затверджено і місто функціонуватиме у тих умовах соціальної, транспортної і інженерної інфраструктури, що склалася на сьогодні.
- 3) Визначення особливостей природних умов та стану довкілля на територіях, які згідно проектних рішень проекту Програми мають бути змінені у той чи інший спосіб.
- 4) Спряжений аналіз проектних рішень і особливостей територій, що підлягають зміні, для прогнозування ймовірних екологічних проблем, пов'язаних із Програми.
- 5) Детальний аналіз проектних рішень у контексті особливостей території планування для прогнозування наслідків (вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових; постійних і тимчасових) для довкілля. Розглянуті як негативні, так і позитивні наслідки. Визначені також ймовірні наслідки для здоров'я населення.

Розроблення СЕО спиралося на ряд методичних підходів – аналіз територій, прогнозування, методи аналогій, експертних висновків, картографічні та геоінформаційні методи тощо. Основою аналізу території, комплексного врахування особливостей природних умов, сучасного екологічного стану та планувальних рішень виступали геоінформаційні технології. Геоінформаційні методи застосовані для спряженого і комплексного аналізу різнопланових геопросторових даних

8.3. ПЕРЕЛІК ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ

Проблеми розроблення звіту із Стратегічної екологічної оцінки пов'язані із труднощами у доступі та в отриманні кондиційних і детальних, таких що відповідають масштабу дослідження, вихідних даних. Це стосується всіх без виключення позицій, за якими, згідно законодавства, необхідно виконати аналіз для отримання обґрунтованих висновків про актуальний стан довкілля та його ймовірні зміни. Це – дані про природні умови та компоненти ландшафту, екологічний стан компонентів, здоров'я населення.

Особливо слід звернути увагу на неналежний збір відповідними державними установами даних або взагалі відсутність кондиційних даних про стан (якість, ступінь і показники забруднення тощо) водойм, повітряного середовища та ґрунтів. Відкриті дані, що представлені у Статистичних збірниках, Звітах про стан навколишнього середовища, екологічних паспортах тощо носять загальний характер, узагальнені на рівні адміністративних одиниць не нижче

району або на рівні забруднювачів загалом для області, що не дає можливість аналізувати тенденції розвитку ситуації із прив'язкою до конкретних територій і населених пунктів. До того ж такі дані переважно застарілі.

Відсутні у вільному доступі картографічні дані про природно-заповідний фонд та екологічну мережу.

Для виконання Звіту були залучені різноманітні, переважно відкриті літературні джерела та інтернет-джерела. Слід зазначити, що доступні для залучення до роботи джерела надаються у аналоговому (паперовому, скановані паперові) форматі і потребують додаткової тривалої обробки і підготовки для цифрового аналізу, зокрема, у геоінформаційних системах

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ІРПІНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2022 РІК ТА ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ НА 2023-2024 РОКИ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля та визначає відповідальним за здійснення моніторингу Замовника СЕО. Враховуючи ймовірні негативні і позитивні впливи на довкілля, представлені у розділі 6, для моніторингу виконання Програми рекомендується здійснювати щорічний аналіз території за індикаторами, вказаними у таблиці 9.1.

Таблиця 9.1. Екологічні індикатори для моніторингу виконання Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки

Індикатор	Критерії для оцінки	Визначення	Джерело даних
Середньодобовий вміст забруднюючих речовин, зокрема парникових газів) у атмосферному повітрі – середнє значення на місяць протягом року	Значення у межах нормативних значень, не перевищують гранично допустимі концентрації	Обсяги і склад викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел	Звіт державної гідрометеорологічної служби, річний звіт підрозділу з охорони навколишнього природного середовища
Утворення відходів (кількість тон на рік, кількість кг на людину)	Зниження	Обсяг зібраних твердих побутових відходів	Звіти підприємств, що надають комунальні послуги
Відходи, як вторинна сировина (тон в рік, % від загальної кількості утворених)	Зростання частки	Обсяг зібраних відходів як вторинної сировини (папір, скло, пластик і т.д.).	Річний звіт підрозділу з охорони навколишнього природного середовища.
Якість питної води	Значення у межах нормативних значень, не перевищують гранично допустимі концентрації	Відповідність якості питної води санітарно-гігієнічним вимогам.	Звіти лабораторних досліджень підрозділів МОЗ України

Індикатор	Критерії для оцінки	Визначення	Джерело даних
Спорудження каналізації (км)	Зростання	Протяжність каналізаційних мереж	Звіти підприємств, що виконують спорудження
Спорудження зливової каналізації, (км)	Зростання	Протяжність каналізаційних мереж	Звіти підприємств, що виконують спорудження
Показник лісистості території громади	Зростання	Заліснення непридатних для ведення сільського господарства земель, створення лісових захисних насаджень вздовж водних об'єктів та полезахисних смуг.	звіти галузових установ, аналіз космічних знімків
Встановлення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг	Зростання	Протяжність встановлених водоохоронних зон та прибережних захисних смуг (км), протяжність винесених в натуру прибережних захисних смуг та водоохоронних зон (км).	Річний звіт підрозділу з охорони навколишнього природного середовища.

Збір і аналіз даних – 1 раз на рік протягом 2022 – 2025 років (термін виконання Програми , а також додатково 1 рік після закінчення терміну впровадження Програми).

Публікація результатів моніторингу на офіційному сайті у відкритому доступі – щорічно протягом 2022 – 2025 років (термін виконання Програми , а також додатково 1 рік після закінчення терміну впровадження Програми)

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Ймовірність транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у результаті прийняття та впровадження Програми соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки – не прогнозується.

РЕЗЮМЕ

1. Програма соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки розроблено з метою поліпшення умов життєдіяльності громадян на основі розвитку економіки як базису для підвищення рівня зайнятості, зростання доходів населення, зниження рівня інфляції через розширення пропозиції товарів і послуг; підвищення стандартів життя, розвиток людського і соціального капіталу шляхом поліпшення якості та більшої доступності освіти і медичного обслуговування, підвищення дієвості і стабільності соціального захисту громадян; покращення стану навколишнього природного середовища та забезпечення екологічно збалансованого використання природних ресурсів; створення більш прийнятних умов для ведення підприємницької діяльності; удосконалення податкової системи; налагодження державно-приватного партнерства і створення ефективних стимулів для інвесторів; відновлення довгострокового кредитування реального сектору економіки та домогосподарств; підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товарів і послуг, нарощення їх експорту та створення умов для імпортозаміщення, на основі аналізу соціально-економічної ситуації в Ірпінській міській об'єднаній територіальній громаді і місті за попередній рік, визначення зовнішніх і внутрішніх чинників, які стримують розвиток та шляхів їх подолання, а також напрямків розвитку на найближчі роки.

Пріоритетами розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік визначено: соціальна, гуманітарна сфера, реальний сектор економіки, сфера житлово-комунальних і охорона навколишнього середовища. Зміст та основні цілі Програми відповідають завданням, заходам програм і результативним показникам низки документів державного планування, зокрема: Основним засадам (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року; Державній стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки; Стратегії розвитку Київської області на 2021–2027 роки і Плану заходів з її реалізації у 2021–2023 роках; Державної програми стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020–2022 роки.

2. Найбільш гострими проблемами здоров'я населення визначено низький рівень народжуваності; високий коефіцієнт старіння; ріст навантаження на працездатне населення за рахунок росту кількості непрацездатного населення.

3. Програма соціально-економічного та культурного розвитку Ірпінської міської територіальної громади на 2022 рік та основні напрями розвитку на 2023-2024 роки враховує низку зобов'язань у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на різних організаційно-управлінських рівнях, зокрема такі: міжнародні зобов'язання, норми національного законодавства у сфері охорони довкілля, а також норми регіональних природоохоронних ДДП. Окремі положення природоохоронних міжнародних зобов'язань і нормативно-правових та законодавчих актів безпосередньо покладені в основу розробленого Програми, інші – мають опосередкований вплив, однак заходи оцінюваного проєкту ДДП будуть сприяти досягненню їх цілей.

4. Переважна більшість цілей і завдань Програми сприятиме покращенню стану довкілля, чинитиме позитивний вплив на стан компонентів природи та соціальне середовище, зокрема здоров'я населення. Зокрема, покращенню екологічного стану сприятимуть заходи, пов'язані із розвитком комунальної сфери, комплекс заходів із підвищення рівня енергоефективності, що

має забезпечити знищення рівня викидів і скидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря, водойми і ґрунти. Цим також забезпечується внесок у зменшення обсягу парникових газів. Посилення ефекту позитивного впливу на довкілля у вказаних сферах забезпечується через впровадження комплексу заходів із дотримання екологічної безпеки, удосконалення системи поводження з твердими побутовими відходами. Покращення стану довкілля очікується також у зв'язку із реконструкцією та впровадженням новітніх технологій на промислових підприємствах. Заплановане створення нового об'єкту природно-заповідного фонду – ландшафтного заказника «Потоки», що дозволить реалізовувати вимоги охорони природи, підтримки ландшафтного та біорізноманіття. Розроблення і впровадження містобудівної документації сприятиме еколого орієнтованому раціональному використанню територій та природних ресурсів.

5. Заходи за напрямками «житлово-комунальне господарство» та «Природокористування та безпека життєдіяльності», за умов їхнього послідовного і одночасного впровадження чинитимуть позитивний кумулятивний вплив на стан довкілля у середньо- і довгострокові перспективи.

6. Короткострокові негативні впливи на довкілля у зв'язку із цілями Програми пов'язані із реалізацією інфраструктурних проектів у галузі дорожнього будівництва, будівництва житла і громадських будівель, розвитку інфраструктури. Реалізація нових проектів пов'язана із вилученням вільних земель, інтенсивним перетворенням ландшафтів, створенням нових джерел викидів і скидів, шкідливих для людини (викиди в атмосферне повітря, шумове забруднення, скиди у поверхневі води тощо). Мінімізація таких негативних впливів можлива за використання новітніх технологій запобігання надмірним викидам і скидам, зниження рівня вмісту забруднювачів у них, забезпечення ефективного функціонування систем видалення відходів.